

**Sprawozdanie z realizacji Programu współpracy
Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego
z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami
wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy
o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
w roku 2016**

Olsztyn, maj 2017 r.

SPIS TREŚCI:

Wstęp	3
OBSZAR WSPÓLPRACY	4
Włączanie organizacji pozarządowych w tworzenie polityk publicznych	
OBSZAR WSPÓLPRACY	9
Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych.	
OBSZAR WSPÓLPRACY	25
Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie infrastruktury współpracy, tworzenie warunków do społecznej aktywności	
Podsumowanie i wnioski	36
Załącznik Nr 1 Wykaz zadań zleconych organizacjom pozarządowym w 2016 r.	
Załącznik Nr 2 Wykaz grup roboczych i zespołów opiniotwórczo-doradczych z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych funkcjonujących w 2016 r. w Samorządzie Województwa Warmińsko-Mazurskiego	

Wstęp

Program współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2016 został uchwalony przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego w dniu 25 listopada 2015 r. (Uchwała Nr XII/272/15).

Sprawozdanie zostało przygotowane przez Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie na podstawie materiałów pozyskanych z departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz Wojewódzkiego Urzędu Pracy odpowiedzialnych za realizację zadań w ramach poszczególnych priorytetów. Pozyskano również informacje na temat współpracy jednostek organizacyjnych Samorządu Województwa z partnerami społecznymi. Informacje zostały umieszczone w 3 obszarach współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi (na podstawie Modelu współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej), tj.:

- 1. Włączanie organizacji pozarządowych w tworzenie polityk publicznych**
- 2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych**
- 3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie infrastruktury współpracy, tworzenie warunków do społecznej aktywności.**

W roku 2016 program był realizowany w obszarach tematycznych ujętych w 14 priorytetach:

- 1) Edukacja i promocja zdrowia publicznego**
Odpowiedzialny: Departament Zdrowia
- 2) Promocja zatrudnienia i aktywizacja osób pozostających bez pracy**
Odpowiedzialny: Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie
- 3) Rozwój kultury fizycznej**
Odpowiedzialny: Departament Sportu
- 4) Integracja europejska i współpraca międzynarodowa**
Odpowiedzialny: Departament Współpracy Międzynarodowej
- 5) Upowszechnianie i ochrona praw konsumenta**
Odpowiedzialny: Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa
- 6) Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego**
Odpowiedzialny: Departament Kultury i Edukacji
- 7) Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego**
Odpowiedzialny: Departament Ochrony Środowiska
- 8) Rozwój turystyki**
Odpowiedzialny: Departament Turystyki
- 9) Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego**
Odpowiedzialny: Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego
- 10) Aktywizacja społeczności lokalnych na obszarach wiejskich**
Odpowiedzialny: Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa
- 11) Wzmacnianie integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej osób i rodzin w województwie warmińsko-mazurskim**
Odpowiedzialny: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
- 12) Wzmacnianie potencjału twórczego, aktywności obywatelskiej i kompetencji społecznych młodzieży**
Odpowiedzialne: Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego
- 13) Rozwój sektora pozarządowego województwa warmińsko – mazurskiego**
Odpowiedzialne: Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego
- 14) Integracja środowisk kombatanckich i koordynacja ich działań oraz działalność na rzecz osób represjonowanych.**
Odpowiedzialne: Biuro Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego

Użyte w sprawozdaniu określenie: „organizacje pozarządowe” oznacza: „organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”.

Liczba organizacji pozarządowych w województwie warmińsko-mazurskim co roku wzrasta. Wg danych z Urzędu Statystycznego w Olsztynie, na dzień 31 grudnia 2016 r. w regionie zarejestrowanych

było **4738 stowarzyszeń i 561 fundacji – łącznie 5299 podmiotów** (dla por. w roku 2015: 4696 stowarzyszeń i 505 fundacji – łącznie 5201 podmiotów, w 2014 r.: w regionie było 4451 stowarzyszeń i 409 fundacji – łącznie 4860 podmiotów). Włączając do powyższej liczby inne zarejestrowane formy prawne organizacji pozarządowych, tj. inne zarejestrowane organizacje społeczne, organizacje pracodawców, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz kościół katolicki, inne kościoły i związki wyznaniowe, to podmiotów społecznych w regionie jest **6326**.

OBSZAR WSPÓŁPRACY:
WŁĄCZANIE ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH
W TWORZENIE POLITYK PUBLICZNYCH

1. Udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w pracach zespołów wspólnych.

W celu opracowania, monitoringu i ewaluacji dokumentów strategicznych i programowych Samorządu Województwa lub konsultowania oraz opiniowania kwestii ważnych dla regionu, a także wspólnego podejmowania inicjatyw powoływane są przez Zarząd lub Marszałka Województwa zespoły opiniodawczo-doradcze lub grupy robocze. *Załącznik Nr 2* do sprawozdania zawiera wykaz tego typu zespołów funkcjonujących w roku 2016 w Samorządzie Województwa z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych. Ich liczba jest porównywalna z rokiem 2015.

Organizacje pozarządowe miały swoich przedstawicieli w łącznie 54 zespołach opiniodawczo-doradczych/grupach roboczych. 29,6% członków tych grup to przedstawiciele organizacji pozarządowych (231 osób na 779). Współczynnik ten ukształtował się na poziomie wyższym niż w roku 2015, kiedy wyniósł 26,4%. Łącznie zespoły te odbyły w roku 2016 95 posiedzeń (w roku 2015 – 83).

W roku 2016 zostało powołanych 18 komisji konkursowych opiniujących oferty organizacji pozarządowych, które wpłynęły w ramach otwartych konkursów ofert (w tym 2 komisje opiniujące oferty na realizację zadań wieloletnich w tym sprawozdaniu nie wymienionych). Na 147 członków komisji 53 osoby zostało wskazanych przez organizacje pozarządowe (36%). Funkcjonowało również 14 grup roboczych (w tym Wojewódzka Rada Sportu) opracowujących zadania do programów współpracy na rok 2017: na 101 członków grup 57 osób to członkowie organizacji pozarządowych (56%).

W grudniu 2015 r. skończyła kadencję powołana 17 grudnia 2013 r. Zarządzeniem Marszałka Województwa **Rada Działalności Pożytku Publicznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego** II kadencji. Rada III Kadencji powołana została Zarządzeniem Nr 4/2016 Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 7 stycznia 2016 r. W roku 2016 odbyło się **6 posiedzeń** Rady.

ZAGADNIENIA:

- 1) Analiza i rekomendowanie zmian do Uchwały nr 42/541/II/IV Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 9 sierpnia 2011 roku w sprawie określenia trybu powoływania członków oraz organizacji i trybu działań Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego (ze zmianami).
- 2) Dyskusja nt. finansowania pomocy osobom niepełnosprawnym, szczególnie realizowanej przez organizacje pozarządowe.
- 3) Dyskusja nt. zasad i trybu zlecania zadań i udzielania dotacji z budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego - z udziałem przedstawicieli departamentów Urzędu Marszałkowskiego.
- 4) Podjęcie uchwał w/s skrócenia terminu konsultacji dot. dokumentów z obszaru ekologii i ochrony środowiska.
- 5) Podjęcie uchwały o przystąpieniu do Konwentu Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego.
- 6) Przedstawiciele Rady uczestniczyli w Forum Rad Działalności Pożytku Publicznego: Olsztyn 2 grudnia 2016 r.
- 7) Rada zaopiniowała m.in. następujące projekty dokumentów wojewódzkich:

- ✓ Uchwała Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego w sprawie określenia szczegółowego sposobu *konsultowania z radą działalności pożytku publicznego projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań pożytku publicznego, lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji*;
- ✓ Sprawozdanie z realizacji Programu współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w roku 2015.
- ✓ Strategia Rozwoju Turystyki do roku 2025;
- ✓ Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020 Sprawozdania z realizacji Programu współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w roku 2015;
- ✓ Wojewódzki Program Polityki Prorodzinnej na lata 2017-2021;
- ✓ Program współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2017.

Jednym ze szczególnie ważnych zespołów, z uwagi na znaczny wpływ projektów finansowanych z funduszy UE na rozwój Województwa Warmińsko-Mazurskiego, jest **Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020**. W skład Komitetu wchodzi 8 przedstawicieli organizacji pozarządowych (4 członków oraz 4 zastępców – *Załącznik Nr 2*). W roku 2016 odbyło się 10 posiedzeń Komitetu. Podjął on 115 uchwał, które dotyczyły przyjęcia kryteriów wyboru dla działań/poddziałań RPO WiM 2014-2020, przyjęcia zmian do kryteriów wyboru dla działań/poddziałań RPO WiM 2014-2020, zatwierdzenia *Sprawozdania rocznego za lata 2014-2020 z realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020*.

W zakresie **Priorytetu II „Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy”** podejmowane były działania dot. określenia i koordynowania regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich wskazane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zadanie to wypełniane jest przede wszystkim poprzez przygotowanie, a następnie realizację Regionalnego Planu Działania na rzecz Zatrudnienia (RPDZ).

W pracach nad RPDZ na lata 2016 i 2017 uczestniczyły powołany w grudniu 2015 roku przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego Zespół ds. opracowania *Regionalnego Planu Działania na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2016 rok* oraz powołany we wrześniu 2016 r. Zespół do spraw opracowania Regionalnego Planu Działania na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2017 r. Prace koordynował Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie. Aby zapewnić kompleksowe spojrzenie na różne aspekty rynku pracy, zespoły ekspertów składały się z przedstawicieli samorządu województwa oraz wojewody, reprezentantów samorządowych jednostek wojewódzkich i powiatowych, regionalnych struktur organizacji związkowych i organizacji pracodawców, **reprezentantów organizacji pozarządowych**, a także przedstawicieli nauki i szkolnictwa. W oparciu o dokument, w którym wskazano priorytety oraz podstawowe typy działań jak również grupy osób, wymagające szczególnego wsparcia ze strony urzędów pracy, realizowana była polityka rynku pracy w 2016 roku i zaplanowana na 2017 r.

Sformułowane w ramach prac Zespołów projekty *Regionalnego Planu Działania na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim* na 2016 oraz na 2017 rok, po konsultacjach społecznych oraz po wyrażeniu pozytywnej opinii powiatów wchodzących w skład województwa, a także po zaakceptowaniu przez Wojewódzką Radę Rynku Pracy, trafiły pod obrady Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego. Ponadto dokument *Regionalnego Planu Działania na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2017 rok* został przedstawiony również do zaopiniowania **Radzie Działalności Pożytku Publicznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego**.

Dokumenty dotyczące polityki rynku pracy jak co roku opiniowane były przez członków Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy. Jej członkami są przedstawiciele wojewódzkich struktur organizacji związkowych, organizacji pracodawców, społeczno-zawodowych organizacji rolników **oraz organizacji pozarządowych zajmujących się statutowo problematyką rynku pracy**. W 2016 roku Rada obradowała

podczas pięciu posiedzeń oraz w trybie obiegowym. Członkowie Rady pozytywnie zaopiniowali projekt „Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2016 rok w województwie warmińsko – mazurskim”. Również pozytywnie zostało przyjęte „Sprawozdanie z realizacji Regionalnego Planu Działania na Rzecz Zatrudnienia za rok 2015”. Rada wyraziła także pozytywną opinię w sprawie „Propozycji podziału środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa warmińsko – mazurskiego na finansowanie programów dotyczących promocji zatrudnienia i finansowanie innych fakultatywnych zadań na rok 2016” i „Wydatkowania środków Funduszu Pracy przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie w roku 2015”. Jednocześnie zaakceptowano „Podział środków Krajowego Funduszu szkoleniowego na 2017 rok ” oraz „Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w województwie warmińsko – mazurskim na 2017 rok”. Przedmiotem obrad członków Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy w 2016 roku były również prace nad „Wykazem zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę może być dokonywana refundacja kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne poniesionych przez pracodawcę”. Oprócz tego Rada pozytywnie ustosunkowała się do propozycji WUP w Olsztynie dotyczącej „Kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców, w tym wykazu zawodów i rodzajów pracy, w stosunku do których wydanie zezwolenia na pracę nie wymaga uwzględnienia informacji starosty.” W roku 2016 członkowie Rady zgodnie z zapisem art. 22 ust. 5 pkt 5 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, podjęli łącznie 40 uchwał w sprawie otwarcia nowych kierunków kształcenia w województwie warmińsko – mazurskim.

Osiągnięte wskaźniki wskazane w programie współpracy na rok 2016:

- 1) Liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych uczestniczących w przygotowaniu Regionalnego Planu Działania na rzecz Zatrudnienia na 2016 r. - 1
- 2) Liczba bezrobotnych zaktywizowanych środkami Funduszu Pracy (prace subsydiowane, szkolenia, staże, prace społecznie użyteczne, przygotowanie zawodowe dorosłych):
 - liczba bezrobotnych ogółem – 27 082 osoby, w tym:
 - bezrobotnych powyżej 50 r.ż. – 5 426 osób
 - bezrobotnych do 30 r.ż. – 12 036 osób
 - niepełnosprawnych – 1 396 osób
- 3) Liczba spółdzielni socjalnych powstałych ze środków Funduszu Pracy z wyszczególnieniem działających:
 - powyżej 1 roku – 2
 - powyżej 2 lat - 15
- 4) Liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych opiniujących dokumenty dot. polityki rynku pracy – 4 (członkowie WRRP)
- 5) Liczba zaopiniowanych dokumentów dot. polityki rynku pracy - 8

Poza wymienionymi już w sprawozdaniu zespołami i grupami roboczymi w Samorządzie Województwa funkcjonuje powołana przez Marszałka Województwa w 1999 roku **Rady ds. Rodzin Województwa Warmińsko-Mazurskiego**. W jej skład wchodzi przedstawiciele Katolickiego Stowarzyszenia „CIVITAS CHRISTIANA” Oddział Okręgowy w Olsztynie, Forum Prorodzinnego – Stowarzyszenia Wspierania Działań Prorodzinnych w Olsztynie. Rada ma znaczący wpływ na rozwój i kształt polityki prorodzinnej w regionie Warmii i Mazur i w sposób stały aktywnie współpracuje w tym obszarze z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Zespoły o charakterze doradczym i opiniującym funkcjonują również w jednostkach organizacyjnych Samorządu Województwa. W roku 2016 były to:

- 1) Grupa Sterująca Projektem EKOMYJA przy Zespole Szkół z Ukraińskim Językiem Nauczania w Górowie Iławeckim. Wśród 22 członków zespołu 15 osób to przedstawiciele organizacji pozarządowych (Stowarzyszenie Środkowo-Europejskie Centrum Szkolenia Młodzieży w Górowie Iławeckim, Stowarzyszenie Górowska Mała Ojczyzna, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gospodarczego Miasta i Gminy Górowo Iławeckie, Związek Ukraińców w Polsce Koło w Górowie Iławeckim).
- 2) Grupa robocza „Turystyka kajakowa” przy Mazurskim Parku Krajobrazowym w Krutyni. Na 14 członków grupy 5 to przedstawiciele organizacji pozarządowych (Stowarzyszenie Szlak Krutynia w Krutyni, Fundacja Na Rzecz Ochrony Przyrody i Krajobrazu Mazurskiego Parku Krajobrazowego oraz Dorzecza Krutyni, Mazurskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Giżycku, Wodne Ochotnicze

Pogotowie Ratunkowe w Olsztynie Oddział Miejsko-Powiatowy WOPR w Mrągowie, Ochotnicza Straż Pożarna Ratownictwo Wodne w Rucianym Nidzie).

- 3) Rada Zespołów Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich przy Zespole Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich w Jerzwałdzie. Na 16 członków Rady 2 to przedstawiciele organizacji (Towarzystwo Ziemi Zalewskiej, Ostródzkie Stowarzyszenie Kulturowe Sasinia).
- 4) Rada Parku Krajobrazowego przy Parku Krajobrazowym Puszczy Rominckiej w Żytkiejmach. Na 19 członków Rady 3 to przedstawiciele organizacji pozarządowych (Stowarzyszenie „Człowiek Przyroda”, Gołdapski Fundusz Lokalny, Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości Regionalnej).
- 5) Zespół Redakcyjny czasopisma "VariArt", Zarząd Okręgu Warmińsko-Mazurskiego SBP z siedzibą przy WBP w Olsztynie, Zarząd Oddziału SBB w Olsztynie z siedzibą przy WBP w Olsztynie przy Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Olsztynie. Na 21 członków 18 to przedstawiciele organizacji (Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie "Areszt Sztuki", Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Olsztynie, Stowarzyszenie Pisarzy Polskich).
- 6) Zespół ds. ponadregionalnego ośrodka leczącego pęcherzowe oddzielanie się naskórka (EB) pod przewodnictwem Rzecznika Praw Dziecka. Na 15 członków 5 to przedstawiciele organizacji pozarządowych.

W tym obszarze współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi należy podkreślić rolę jaką pełni stały partner Samorządu Województwa jakim jest Rada Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Obsługę Rady zapewnia Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych, które dba o przepływ informacji pomiędzy członkami Rady i innymi organizacjami, organizuje spotkania Rady i jej Prezydium, dba o kierowanie przedstawicieli Rady do ciał doradczych głównie powoływanych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego. ESWIP w 2016 r. prowadził również stronę www.rowop.pl, która zawiera informacje kierowane do organizacji pozarządowych regionu. Do Rady kierowane są również dokumenty wojewódzkie kierowane do konsultacji.

Rada funkcjonuje w ramach Regionalnego Ośrodka Wsparcia Organizacji Pozarządowych, którego działalność była dofinansowana z budżetu Województwa w roku 2016.

2. Udział organizacji pozarządowych w konsultacjach ogłaszanych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

W Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie – strona www.bip2.warmia.mazury.pl funkcjonuje zakładka pt. „Konsultacje społeczne” W roku 2016 zamieszczono w niej zaproszenia do konsultacji 28 dokumentów wojewódzkich. W konsultacjach tych, w formach przede wszystkim pisemnego zgłaszania uwag oraz uczestnictwa w spotkaniach konsultacyjnych, uczestniczyły organizacje pozarządowe oraz zespoły opiniodawczo-doradcze wymienione w *Załączniku Nr 2* do sprawozdania.

Konsultowano m.in. projekty następujących dokumentów wojewódzkich:

- 1) Program współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2017 (uczestniczyło ok. 45 organizacji, uwagi wniosło 30 organizacji pozarządowych);
- 2) Uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego oraz organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji (uwagi wniosła 1 organizacja);
- 3) Strategia Rozwoju turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025 (5 organizacji pozarządowych zgłosiło 13 uwag do dokumentu);
- 4) Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025 (1 organizacja zgłosiła 1 uwagę);
- 5) „Program rozwoju żywności regionalnej, tradycyjnej, naturalnej wysokiej jakości w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2016-2020” (2 organizacje pozarządowe zgłosiły uwagi na piśmie, 5

- przedstawiciele organizacji wzięło udział w spotkaniach konsultacyjnych i innych formach konsultacji);
- 6) Wojewódzki Program Polityki Prorodzinnej na lata 2017-2021 – 9 organizacji pozarządowych zgłosiło uwagi na piśmie;
 - 7) W zakresie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego w roku 2016 m.in. z organizacjami pozarządowymi skonsultowano 20 dokumentów wojewódzkich. W ramach konsultacji 6 organizacji zgłosiło uwagi na piśmie. Konsultowano projekty następujących dokumentów:
 - uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego w sprawie wyznaczenia aglomeracji Dźwierzuty oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji Dźwierzuty.
 - uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego zmieniającej uchwałę Nr XXXI/616/13 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Orzysz oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji Orzysz.
 - uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego zmieniającej uchwałę Nr III/60/14 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2014 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Ruciane-Nida oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji Ruciane-Nida.
 - uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego w sprawie wyznaczenia aglomeracji Wielbark oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji Wielbark.
 - uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego zmieniającej uchwałę Nr XXIX/576/13 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 sierpnia 2013 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Młynary oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji Młynary.
 - uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego zmieniającej uchwałę Nr III/70/14 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2014 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Łukta oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji Łukta.
 - uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego zmieniającej uchwałę Nr XXVI/516/13 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Rybno oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji Rybno.
 - uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego zmieniającej uchwałę Nr XIII/328/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Stawiguda oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji Stawiguda.
 - uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego w sprawie wyznaczenia aglomeracji Biskupiec (pow. nowomiejski) oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji Biskupiec (pow. nowomiejski).
 - uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego zmieniającej uchwałę Nr III/73/14 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2014 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Olsztyn oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji Olsztyn.
 - uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Drwęcy.
 - uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Symsarny.
 - uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Pojezierza Olsztyńskiego.
 - uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy.
 - uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego zmieniającej uchwałę nr XVIII/334/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 czerwca 2012 r. w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2016.
 - uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022.
 - Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022.
 - uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022.
 - „Programu ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego do 2020 roku“.
 - Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Olsztyn ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10”.

OBSZAR WSPÓLPRACY:
WSPÓLPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI W ZAKRESIE
REALIZACJI ZADAŃ PUBLICZNYCH

1. Zlecenie zadań publicznych.

Współpraca Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych odbywała się głównie poprzez zlecenie zadań zawartych w programie współpracy na rok 2016 głównie w trybie otwartych konkursów ofert. Jedynie 9 zadań zostało zleconych w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tryb pozakonkursowy, w roku 2015 były to 4 zadania). W roku 2016 r. Zarząd Województwa ogłosił 5 konkursów. Pierwszy, na realizację większości zadań, został ogłoszony w grudniu 2015 r.

W roku 2016 przekazano na realizację rocznych zadań publicznych samorządu województwa, kwotę 4 721 064 zł, z tym że 1 organizacja nie zawarła umowy po rozstrzygnięciu konkursu (z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego – kwota niewykorzystana 27 028 zł) oraz 2 organizacje zwróciły środki rezygnując z realizacji zadań (z zakresu ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego nie wykorzystano kwoty 15 000 zł, a także współpracy międzynarodowej – środki niewykorzystane to 4 103 zł). Środki nie wykorzystano również w ramach priorytetu: upowszechnianie i ochrona praw konsumenta – 11 130 zł.

Dzięki przekazanym dotacjom zrealizowano zadania o wartości łącznej 13 892 923 zł. **Dotacje stanowią 34% wartości realizowanych zadań.** Jednak wyłączając z tego zestawienia dane dot. zadań finansowanych z funduszy zewnętrznych zleczanych w zakresie dofinansowania wkładu własnego, gdzie udzielone dotacje stanowią jedynie 4,4% wartości zrealizowanych zadań, procent ten podniesie się do 37%. Analogicznie w roku 2015 przekazano 5 006 265 zł, w roku 2014 była to kwota 5 851 369 zł, a w 2013 - kwota 4 325 540 zł. Oczekiwania organizacji (na podstawie złożonych ofert, poprawnych formalnie) były ponad 2 razy większe od możliwości budżetowych (podobnie jak w roku 2015, mniej niż w roku 2014 – wówczas oczekiwania były prawie 3 razy większe). Poniżej zamieszczona tabela obrazuje rozkład dotacji przekazanych na poszczególne zadania.

Organizacje pozarządowe w roku 2016 złożyły do Urzędu Marszałkowskiego łącznie **550 ofert** na realizację zadań publicznych, z czego ponad połowa została dofinansowana. W ramach otwartych konkursów ofert 59 ofert nie spełniło wymogów formalnych, co oznacza, że najczęściej nie wpisały się w zakres zadań zawartych w ogłoszeniu konkursowym, nie zostały uzupełnione w wyznaczonym terminie, rzadziej natomiast przyczyną było złożenie oferty po terminie lub wskazanie kwoty dofinansowania wyższej niż w ogłoszeniu konkursowym. 133 oferty nie uzyskały dofinansowania mimo pozytywnej oceny komisji konkursowej. Przyczyną tego stanu było wyczerpanie środków finansowych przeznaczonych w konkursie na realizację zadań.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2016 r. zawarł **261 umów** z partnerami społecznymi (w roku 2015 – 264 umowy, w roku 2014 – 315 umów, a w 2013 – 239 umowy). Łączna całkowita wartość zrealizowanych zadań dofinansowanych z budżetu województwa to **13 892 923 zł** (nieznacznie więcej niż w roku 2015). Łączna kwota przekazanych dotacji stanowi prawie 34% całkowitej wartości zadań (o 5 % mniej niż w roku 2015).

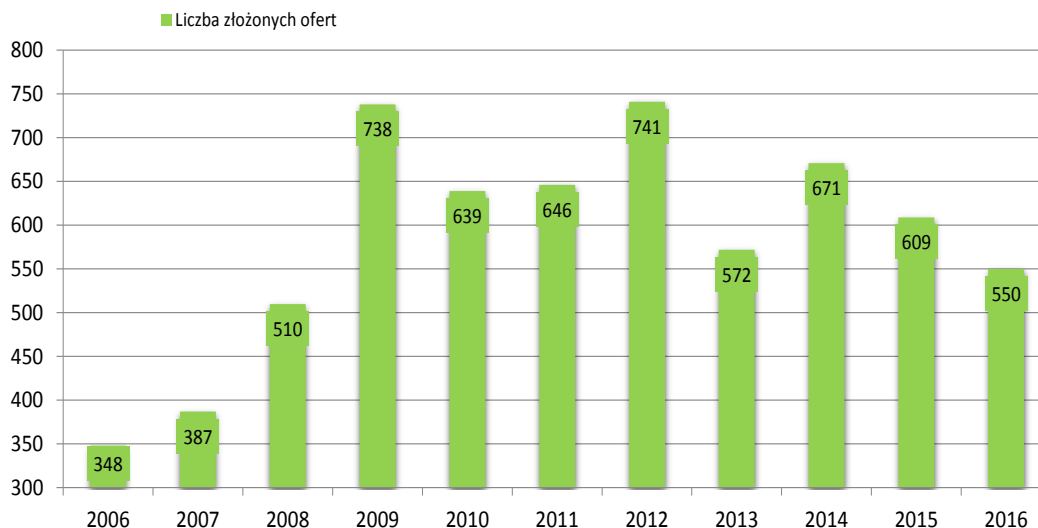
W realizacji zadań zleconych wzięło udział łącznie ok. **4315 wolontariuszy** (w roku 2015 – 8533, w tym 4196 Banku Żywności w Olsztynie i 600 Banku Żywności w Elblągu; w 2014 r. było to 4169 wolontariuszy, w tym 1200 Banku Żywności w Olsztynie, w roku 2013 – ok. 11 tys., w tym ok. 9 tys. Banku Żywności w Olsztynie). Łączna wartość pracy wolontariuszy oraz pracy społecznej członków organizacji wynosiła ok. **1 443 509 zł** (wartość zbliżona jak w poprzednich latach). Dane na ten pochodzą ze sprawozdań organizacji pozarządowych z realizowanych zadań.

TABELA: Środki finansowe przeznaczone dla organizacji pozarządowych na realizację poszczególnych zadań samorządu województwa warmińsko-mazurskiego w 2016 r. w formie zlecenia zadania

Lp.	Nazwa zadania	Kwota* (w zł) przekazana na realizację zadań	Oczekiwana kwota* dofinansowania (w zł)	Liczba złożonych ofert	Liczba zawartych umów
1.	Edukacja i promocja zdrowia publicznego	112 480	285 402	52	32
2.	Rozwój kultury fizycznej	2 947 142	4 421 789	93	47
3.	Integracja europejska oraz współpraca międzynarodowa	76 360	145 410	18	11
4.	Upowszechnianie i ochrona praw konsumenta	8 870	21 420	3	2
5.	Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego	301 772	2 204 395	135	54
6.	Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego	39 950	265 140	23	5
7.	Rozwój turystyki	140 000	710 697	41	11
8.	Zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych województwa warmińsko-mazurskiego	400 000	1 032 363	5	5
9.	Aktywizacja społeczności lokalnych na obszarach wiejskich	60 000	99 552	18	11
10.	Pomoc społeczna	129 600	451 352	39	13
11.	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych (środki PFRON)	200 000	453 042	24	10
12.	Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	80 000	266 874	27	11
13.	Wsparcie rozwoju sektora pozarządowego	170 950	286 601	55	35
14.	Integracja środowisk kombatanckich	27 000	50 150	12	11
15.	Realizacja programu wsparcia inicjatyw młodzieżowych w województwie warmińsko-mazurskim	26 940	37 940	5	2
RAZEM		4 721 064	10 732 127	550	261

* w zaokrągleniu do pełnych złotych, oczekiwane dofinansowanie dot. ofert, które spełniły wymogi formalne w otwartych konkursach ofert

Dynamikę aktywności organizacji pozarządowych głównie w ramach konkursów ofert wskazuje diagram umieszczony poniżej.

W zakresie realizacji **Priorytetu I Edukacja i promocja zdrowia publicznego** w roku 2016 organizacje pozarządowe realizowały zadania w następujących obszarach:

1. Propagowanie zdrowego stylu życia, profilaktyka wad postawy i nadwagi (łącznie kwota dotacji przekazanych na ten cel: 33 294,68 zł)
2. Profilaktyka chorób nowotworowych (łącznie kwota dotacji przekazanych na ten cel: 9 300 zł)
3. Zwiększenie skuteczności edukacji i promocji zdrowia psychicznego (łącznie kwota dotacji przekazanych na ten cel: 31 600 zł)
4. Zwiększenie skuteczności zapobiegania wybranym chorobom zakaźnym – HIV/AIDS oraz chorobom odkleszczowym (łącznie kwota dotacji przekazanych na ten cel: 21 700 zł)
5. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie problematyki zdrowego starzenia się (łącznie kwota dotacji przekazanych na ten cel: 4 498,90 zł)
6. Profilaktyka chorób układów krążenia i oddechowego (łącznie kwota dotacji przekazanych na ten cel: 12 086,90 zł)

Osiągnięte wskaźniki wskazane w programie współpracy na rok 2016:

Przedstawione poniżej liczby oznaczają: liczba zrealizowanych zadań we współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach poszczególnych celów szczegółowych/ liczba uczestników biorących udział w działaniach:

- 1) propagowanie zdrowego stylu życia, profilaktyka wad postawy i nadwagi – 9/3200 (plan: 4/900)
- 2) profilaktyka chorób nowotworowych – 3/1110 (plan: 3/250)
- 3) zwiększenie skuteczności edukacji i promocji zdrowia psychicznego – 11/9100 (plan: 7/800)
- 4) zwiększenie skuteczności zapobiegania wybranym chorobom zakaźnym – HIV/AIDS oraz chorobom odkleszczowym – 4/9300 (plan: 2/300)
- 5) zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie problematyki zdrowego starzenia się – 2/400 (plan: 2/400)
- 6) profilaktyka chorób układu krążenia i oddechowego – 3/300 (plan: 3/300).

W ramach realizowanych zadań zleconych organizacjom pozarządowym w roku 2016 w zakresie **Priorytetu III Rozwój kultury fizycznej** osiągnięto podane niżej wskaźniki (w odniesieniu do zaplanowanych w programie współpracy). Lista zadań przekazanych do realizacji znajduje się w *Załączniku nr 1* do sprawozdania.

Osiągnięte wskaźniki wskazane w programie współpracy na rok 2016:

Cel 1. Upowszechnianie różnorodnych form aktywności sportowej w różnych środowiskach i grupach społecznych:

- 1) % gmin, z których szkoły biorą udział w szkolnym współzawodnictwie sportowym, uwzględniając podział na szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne: szkoły podstawowe w roku 2016 – 81%

(w roku 2015 – 67%), gimnazja w roku 2016 – 70% (w roku 2015 – 68%), szkoły ponadgimnazjalne – 32% (w roku 2015 – 32%). Wskaźnik został osiągnięty oprócz szkół ponadgimnazjalnych (o 3 pkt. procentowe, określony wskaźnik w programie współpracy na 2016 r. w szkołach ponadgimnazjalnych wynosi co najmniej 35%).

- 2) *% szkół z województwa biorących udział w szkolnym współzawodnictwie sportowym, uwzględniając podział na szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne*: szkoły podstawowe w roku 2016 – 61% (w roku 2015 – 65%), gimnazja – 50% (w roku 2015 – 79%), szkoły ponadgimnazjalne – 46% (w roku 2015 – 48%). Wskaźnik został osiągnięty.
- 3) *liczba uczniów (osobo/starty) biorących udział w szkolnym współzawodnictwie sportowym uwzględniając podział na szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne*: szkoły podstawowe – 12.250, gimnazja – 10.250, szkoły ponadgimnazjalne – 7.500. Wskaźnik nie został osiągnięty.
- 4) *% wykorzystania boisk „Orlik” podczas realizacji programów i inicjatyw dotyczących organizacji zajęć i imprez sportowych dla dzieci i młodzieży*: w roku 2016 – 70% (w roku 2015 – 60%). Wskaźnik został osiągnięty.
- 5) *liczba imprez sportowych dla dzieci i młodzieży realizowanych w ramach programów i inicjatyw organizowanych na boiskach „Orlik”*: w roku 2016 – 52 imprezy (w roku 2015 – 96), (określony wskaźnik w programie współpracy na 2016 r. wynosi co najmniej 70 imprez). Wskaźnik nie został osiągnięty.
- 6) *liczba uczestników biorących udział w realizacji programów i inicjatyw dotyczących organizacji zajęć i imprez sportowych dla dzieci i młodzieży organizowanych na boiskach „Orlik”*: w roku 2016 – 3.500 uczestników (w roku 2015 – 3.500). Wskaźnik został osiągnięty.
- 7) *liczba dzieci z klas I-III szkół podstawowych z Województwa Warmińsko-Mazurskiego biorąca udział w projekcie powszechnej nauki pływania* - w 2016 r. udział wzięło 3590 uczniów, przy kwocie dofinansowania 250 000 zł (w 2015r. - 4447 uczniów, przy kwocie dofinansowania 400.000 zł). Wskaźnik został osiągnięty.
- 8) *liczba szkół podstawowych z województwa warmińsko-mazurskiego, z których uczniowie wezmą udział w programie umożliwiającym zdobycie i poznanie umiejętności w różnych sportach* – w programie wzięło udział 110 szkół (nowy wskaźnik w 2016 r.). Wskaźnik nie został osiągnięty.
- 9) *liczba dzieci z klas I-III szkół podstawowych z województwa warmińsko-mazurskiego biorąca udział w programie umożliwiającym zdobycie i poznanie umiejętności w różnych sportach*: w 2016 r. zajęcia kontynuowało 18 700 dzieci (w 2015 roku 11 581 dzieci). Wskaźnik został osiągnięty.
- 10) *liczba imprez i zawodów sportowych organizowanych w ramach międzyuczelnianej rywalizacji sportowej na poziomie wojewódzkim, ogólnopolskim i międzynarodowym*: 25 imprez – wskaźnik został osiągnięty (nowy wskaźnik w 2016r.).
- 11) *liczba uczestników biorących udział w międzyuczelnianej rywalizacji sportowej na poziomie wojewódzkim, ogólnopolskim i międzynarodowym*: 1 000 uczestników (w roku 2015 udział wzięło 1 100 uczestników). Wskaźnik został osiągnięty.
- 12) *liczba imprez i zawodów sportowych organizowanych w ramach upowszechniania sportu w środowisku wiejskim i małych miast* – 41 imprez i zawodów sportowych (w roku 2015 zorganizowano 39 masowych imprez sportowych). Wskaźnik został osiągnięty.
- 13) *liczba uczestników biorących udział w imprezach i zawodach sportowych organizowanych w ramach upowszechniania sportu w środowisku wiejskim i małych miast, z uwzględnieniem podziału na dzieci i młodzież oraz osoby dorosłe* – 22 000 uczestników, w tym: 7 000 osoby dorosłe oraz 15 000 dzieci i młodzieży (w roku 2015 udział wzięło ok. 23 000 osób). Wskaźnik został osiągnięty.
- 14) *liczba gmin biorąca udział w imprezach i zawodach sportowych organizowanych w ramach upowszechniania sportu w środowisku wiejskim i małych miast* – 78 gmin. Wskaźnik został osiągnięty. (nowy wskaźnik w 2016 r.).
- 15) *liczba imprez masowych oraz zawodów sportowych o zasięgu wojewódzkim, w środowisku osób niepełnosprawnych*: zrealizowano 26 imprez o zasięgu wojewódzkim (w roku 2015 – 21 imprez). Wskaźnik został osiągnięty.
- 16) *liczba uczestników biorących udział w imprezach masowych oraz zawodach sportowych o zasięgu wojewódzkim*: w środowisku osób niepełnosprawnych wzięło udział 770 osób (w roku 2015 – 570). Wskaźnik został osiągnięty.
- 17) *liczba osób biorąca udział w zaproponowanych inicjatywach i formach aktywności ruchowej* – w 2016 r. w wojewódzkich imprezach sportowo-rekreacyjnych dla seniorów (w ramach Warmińsko-Mazurskiej Senioriady 2016 oraz zawodach Turnieju Golfowego Warmia-Mazury Golf Senior’s Open 2016) udział wzięło 350 osób (w roku 2015 – ok. 280 uczestników). Wskaźnik nie został osiągnięty.

Cel 2. Przygotowanie i udział zawodników z regionu w krajowym i międzynarodowym współzawodnictwie sportowym.

- 1) *liczba zawodników objętych szkoleniem w kategorii młodzik, junior i młodzieżowiec w 2016 roku* - 449 zawodników w ramach kadry wojewódzkiej młodzików (w roku 2015 – 512 młodzików), 291 zawodników w ramach kadry wojewódzkiej junior (w roku 2015 – 243 juniorów i juniorów młodszych) oraz 7 zawodników w ramach kadry wojewódzkiej młodzieżowca (w roku 2015 – 6 młodzieżowców). Wskaźnik został osiągnięty, oprócz kategorii młodzieżowiec.
- 2) *liczba medali zdobytych przez reprezentantów województwa w rywalizacji sportowej, organizowanej przez właściwe dla danej dyscypliny polskie związki sportowe w dyscyplinach objętych ogólnopolskim systemem sportu młodzieżowego*: w 2016 roku reprezentanci województwa zdobyli łącznie 299 medali w rywalizacji sportowej organizowanej przez właściwe dla danej dyscypliny związki sportowe w dyscyplinach olimpijskich (w roku 2015 – 259 medali). Wskaźnik został osiągnięty.
- 3) *% zawodników zakwalifikowanych do wojewódzkich ośrodków szkolenia sportowego, którzy zdobyli medale i punktowali w zawodach ogólnopolskich i międzynarodowych w poszczególnych dyscyplinach sportowych*: w 2016 roku - 93,75 % (w roku 2015 – 87,5 %). Wskaźnik został osiągnięty.
- 4) *liczba zawodników biorąca udział w zawodach ogólnopolskich i międzynarodowych w dyscyplinach paraolimpijskich i igrzysk głuchych*: w roku 2016 – 133 zawodników (w 2015 r. – 88 zawodników). Wskaźnik został osiągnięty.
- 5) *liczba zawodów ogólnopolskich i międzynarodowych w dyscyplinach paraolimpijskich i igrzysk głuchych, w których wezmą udział reprezentanci województwa*: w roku 2016 – 36 zawodów ogólnopolskich i międzynarodowych (w roku 2015 – 29 zawodów). Wskaźnik został osiągnięty.
- 6) *liczba zawodników województwa zakwalifikowanych do udziału w Igrzyskach Olimpijskich Rio de Janeiro 2016* – do Igrzysk Olimpijskich Rio de Janeiro 2016 zakwalifikowało się 4 zawodników z województwa warmińsko-mazurskiego (nowy wskaźnik w 2016 r.). Wskaźnik został osiągnięty.

Cel 3. Promowanie kultury fizycznej poprzez ciekawe inicjatywy i znaczące dla województwa wydarzenia sportowe.

- 1) *liczba regionów partnerskich, z którymi była realizowana współpraca Województwa Warmińsko-Mazurskiego w ramach przedsięwzięć z zakresu sportu*: współpraca była realizowana z 3 regionami. Wskaźnik został osiągnięty.
- 2) *liczba projektów z zakresu sportu zrealizowanych w ramach współpracy Województwa Warmińsko-Mazurskiego z regionami partnerskimi*: zrealizowano 7 projektów (w roku 2015 - 5 projektów). Wskaźnik został osiągnięty.
- 3) *liczba imprez sportowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym zorganizowanych przy wsparciu Samorządu Województwa*: w roku 2016 – 15 imprez (w roku 2015 - 13). Wskaźnik został osiągnięty.
- 4) *średnia liczba uczestników biorących udział w imprezach o zasięgu krajowym i międzynarodowym zorganizowanych przy wsparciu Samorządu Województwa*: w roku 2016 - 372 (w roku 2015 - 231). Wskaźnik został osiągnięty.
- 5) *liczba form promocji województwa podczas imprez sportowych*: w roku 2016 – 3 formy promocji podczas jednej imprezy sportowej (w 2015 r. - 4). Wskaźnik został osiągnięty.

Cel 4. Podejmowanie wspólnych inicjatyw i przedsięwzięć na rzecz rozwoju kultury fizycznej w województwie.

Liczba uczestników, którzy wezmą udział w projektach – w 1 projekcie udział wzięło 33 uczestników. Wskaźnik nie został zrealizowany (zakładano co najmniej 50 uczestników).

W ramach realizowanych zadań zleconych organizacjom pozarządowym w roku 2016 w zakresie **Priorytetu V Upowszechnianie i ochrona praw konsumenta** osiągnięto podane w programie współpracy wskaźniki. W ramach otwartego konkursu ofert wpłynęły 2 oferty, tj. Fundacji Rozwoju Ziemi Oleckiej oraz Stowarzyszenia Wspólnie dla Wsi z Kurzętnika. W projektach rozdysponowano ok. 4 000 broszur dotyczących praw konsumenta. Dodatkowo do ponad 100 szkół ponadgimnazjalnych rozesłano konspekty lekcji i prezentacji multimedialnych do przeprowadzenia lekcji dot. praw konsumenta. Stworzono także listę organizacji świadczących bezpłatną pomoc prawną, m.in. z zakresu ochrony praw konsumenta na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. W/w informacje są stale dostępne na stronach internetowych.

Dzięki tym działaniom nastąpił wzrost wiedzy o prawach konsumenta oraz możliwości skorzystania ze wsparcia instytucjonalnego, w związku z tym cele realizacji zadania publicznego zostały osiągnięte.

Organizacje pozarządowe województwa warmińsko-mazurskiego zdecydowanie najczęściej składają oferty w zakresie **Priorytetu VI Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego**. W roku 2016 r. przy wsparciu finansowym Samorządu Województwa zrealizowano 54 zadania, wyłonione w otwartym konkursie ofert, zgodnie z następującymi priorytetami:

Zadanie 1: Wspieranie organizacji i udziału w przedsięwzięciach kulturalnych o zasięgu co najmniej regionalnym, a mających szczególne znaczenie dla budowy kapitału społecznego, w tym. m.in. festiwalu, konkursów, przeglądów i ekspozycji – **wpłynęło 57 ofert – wsparto realizację 20 przedsięwzięć.**

Zadanie 2: Wspieranie działań na rzecz animacji i edukacji kulturalnej m.in. w formie warsztatów, kursów, szkoleń, oraz tzw. „szkół tradycji” w tym, w szczególności, przekaz tradycji oraz kultury niematerialnej nowym pokoleniom – **wpłynęły 22 oferty – wsparto realizację 11 przedsięwzięć.**

Zadanie 3: Budowanie dialogu międzykulturowego, w tym wspieranie działań zmierzających do zachowania i rozwoju kultury mniejszości narodowych i etnicznych – **wpłynęły 24 oferty – wsparto realizację 12 przedsięwzięć.**

Zadanie 4: Wspieranie działań w obszarze aktywności społecznej, kulturalnej i edukacyjnej osób starszych (w tym działania wynikające z polityki senioralnej województwa) – **wpłynęło 5 ofert – wsparto realizację 3 przedsięwzięć.**

Zadanie 5: Wspieranie organizacji przedsięwzięć mających na celu pielęgnowanie polskości oraz rozwój i kształtowanie świadomości regionalnej, narodowej, obywatelskiej i kulturowej – **wpłynęło 20 ofert – wsparto realizację 7 przedsięwzięć.**

Zadanie 6: Wspieranie działań zmierzających do wzmocnienia promocji kultury polskiej za granicą (promowanie dzieł twórców kultury województwa np. poprzez udział solistów i zespołów artystycznych w przeglądach o charakterze międzynarodowym) – **wpłynęły 3 oferty – wsparto 1 przedsięwzięcie.**

Na zadanie konkursowe nr 7, tj.: Opracowanie i wdrożenie modelowego działania kulturalnego, finansowanego w ciągu ostatnich trzech lat ze środków Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w ramach otwartego konkursu ofert na zadania z obszaru kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego. (Uznanie projektu za projekt modelowy i jego ponowna realizacja wraz z udzieleniem dofinansowania). **nie złożono ofert.**

Osiągnięte wskaźniki wskazane w programie współpracy na rok 2016 (w porównaniu z 2015 r.):

Wskaźniki określone w opisie priorytetu:	w roku 2015	w roku 2016
liczba organizacji pozarządowych składających oferty,	124	105
liczba złożonych ofert	144	135
liczba przedsięwzięć zrealizowanych przy wsparciu finansowym samorządu województwa,	47	55
liczba przedsięwzięć o zasięgu regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym	47	55
liczba przedsięwzięć o zasięgu międzynarodowym	8	4
liczba przedsięwzięć o zasięgu ogólnopolskim	8	11
liczba projektów mających znaczenie dla budowy kapitału społecznego	14	20
liczba programów propagujących kulturę mniejszości narodowych i etnicznych	11	12
liczba projektów z zakresu animacji i edukacji kulturalnej	13	11
liczba projektów mających na celu pielęgnowanie polskości oraz rozwój i kształtowanie świadomości regionalnej, narodowej, obywatelskiej i kulturowej	7	7
liczba projektów partnerskich	1	-
liczba projektów innowacyjnych	1	-
liczba przedsięwzięć promujących kulturę ludową	5	5
liczba wydawnictw	6	5

Kolejne zadania zlecono w zakresie **Priorytetu VII Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego**. W roku 2016 zrealizowano 1 zadanie z zakresu edukacji ekologicznej z działaniami promocyjnymi oraz 3 zadania z zakresu działalności interwencyjnej w celu wyeliminowania zagrożeń związanych ze środowiskiem przyrodniczym.

W ramach działania edukacyjnego PTTK o/Elbląg przeprowadził szereg zajęć ekologicznych (terenowych) dla dzieci i młodzieży. W wyniku tego zadania odnowiono ścieżkę przyrodniczo-dydaktyczną na terenie Parku Leśnego Bażantaria w Elblągu, wydano przewodnik oraz wymieniono tablice informacyjne.

W ramach działań interwencyjnych:

- 1) Fundacja Puszczy Rominckiej odtworzyła 3 zbiorniki wodne na potrzeby płazów – głównie kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej. Zbiorniki wodne uzupełniły już istniejący system „oczek wodnych”, dzięki czemu ułatwiono płazom migrację i zapewniono równomierne zasiedlenie środowiska.
- 2) Giżyckie Stowarzyszenie BRAT KOT podjęło działania na rzecz poprawy losu bezdomnych zwierząt, a w szczególności kotów, poprzez leczenie, szczepienia, sterylizację i lokowanie w domach adopcyjnych. Łącznie objęto opieką 225 kotów.
- 3) Fundacja Na Rzecz Rozwoju Polski Północno-Wschodniej „Idea” w wyniku realizacji zadania zmniejszyła ilość śmieci na szlaku wodnym rzeki Łyny oraz przyległych terenów. Dodatkowo przed rozpoczęciem spływu został zorganizowany quiz wiedzy ekologicznej dzięki czemu uczestnicy wydarzenia podnieśli swoją świadomość na ten temat.

Zaplanowane w programie wskaźniki osiągnięto. Nie zrealizowano zadań w zakresie 2 działań: działania na rzecz zachowania walorów krajobrazowych w województwie warmińsko-mazurskim oraz prowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej oraz monitoringu przyrodniczego i stanu środowiska. Jednak udało się zrealizować kolejne ciekawe projekty pomagające osiągnąć cel założony w programie współpracy, jakim jest poprawa ochrony przyrody i środowiska w województwie warmińsko-mazurskim.

W obszarze **Priorytetu VIII Rozwój turystyki** zlecono organizacjom pozarządowym realizację następujących zadań (wykaz poszczególnych zadań znajduje się w *Załączniku nr 1*) osiągając tym samym zaplanowane w programie wskaźniki (w nawiasach dla porównania podano wartości wskaźników osiągniętych w roku 2015):

- 1) w zakresie organizacji imprez turystycznych promujących atrakcje i produkty turystyczne Warmii i Mazur (obejmujących zasięgiem więcej niż jeden subregion oraz minimum 300 osób) zlecono 8 zadań. W imprezach tych uczestniczyło 41 443 osoby (22 743 uczestników).
- 2) działania mające na celu poszerzenie wiedzy i umiejętności kadr turystycznych, wolontariuszy oraz turystów – zlecono realizację 2 zadań (2).
- 3) Oznakowanie tablicami informacyjnymi obiektów zlokalizowanych na Szlaku Frontu Wschodniego I Wojny Światowej – zlecono 1 zadanie, dzięki któremu na wymienionym Szlaku zlokalizowano 4 tablice (4).
- 4) Wsparcie innowacyjnych rozwiązań w zakresie rozwoju turystyki wpisujących się w Strategię Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego, realizowanych przez społeczności lokalne oraz partnerstwa na rzecz rozwoju – zlecono 4 zadania (nowy wskaźnik w roku 2016 zaplanowany w programie na poziomie 1 zadania).
- 5) Wdrożenie/rozwój ofert turystycznych województwa warmińsko-mazurskiego (rozumianych jako komplet usług i/lub przedmiotów materialnych, z których w czasie swojej podróży turysta korzysta lub konsumuje) oparty na potencjale Szlaku Kopernikowskiego.

W zakresie **Priorytetu IX Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego** w roku 2016 wsparto realizację 5 zadań, których celem było zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych i osiągnięto następujące, zaplanowane w opisie priorytetu wskaźniki:

Wskaźniki:	WOPR Olsztyn	MOPR Giżycko	MSR Okartowo	Elbląskie WOPR	OSP Szeligi JRW Ełk	Razem
liczba przeszkolonych ratowników wodnych	115	2	27	10	12	166

liczba zorganizowanych szkoleń ratowników wodnych	14	1	2	2	1	20
liczba osób, którym udzielono pomocy	250	853	72	33	4	1212
liczba akcji ratowniczych	142	508	81	436	35	1202
liczba ratowników z podziałem na:	300	104	29	53	28	5141
• zawodowych	108	20	8	23	2	161
• społecznych	192	84	21	30	26	353

Kolejnym priorytetem programu współpracy, w zakresie którego zlecono zadania publiczne samorządu województwa jest **Priorytet X Aktywizacja społeczności lokalnych na obszarach wiejskich**. W wyniku podejmowanych działań osiągnięto następujące wartości liczbowe wskaźników określonych w opisie priorytetu:

- 1) liczba inicjatyw mających na celu poprawę estetyki i wizerunku miejscowości – założono do 7/ zrealizowano - 2.
- 2) liczba przedsięwzięć mających na celu tworzenie lub rozwój wsi tematycznych – założono do 5/ wykonano - 5.
- 3) liczba inicjatyw mających na celu wspieranie przedsięwzięć nieinwestycyjnych ujętych w Planie Odnowy Miejscowości, wpływających na wzrost kapitału społecznego i ludzkiego w sołectwach – założono do 5/ wykonano - 4.

Zadania publiczne Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego wsparto również w ramach **Priorytetu XI Wzmacnianie integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej osób i rodzin w województwie warmińsko-mazurskim**. W wyniku rozstrzygnięcia 2 otwartych konkursów ofert wsparto 31 organizacji pozarządowych dofinansowując realizację 34 zadań o łącznej wartości przekazanych dotacji 409 600 zł. Osiągnięto zakładane w programie współpracy wskaźniki.

Liczba mieszkańców województwa – uczestników dofinansowanych projektów wyniosła 185.455 osób, w tym:

- 1) liczba uczestników dofinansowanych projektów z zakresu pomocy społecznej wyniosła 3.378 osób,
- 2) liczba uczestników dofinansowanych projektów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie wyniosła 181.594 osoby, w tym 180.026 odbiorców kampanii edukacyjno-informacyjnej poświęconej przeciwdziałaniu przemocy wobec kobiet realizowanej w dniach 1 listopada – 10 grudnia 2016 r., np. nakład gazet wynosił 159 026 szt., natomiast liczba wyświetleń strony internetowej wynosiła 21 000.
- 3) liczba uczestników projektów, dofinansowanych ze środków PFRON będących w dyspozycji Samorządu Województwa, z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych wyniosła 483 osoby, a ponad to 218 osób to odbiorcy działań ZAZ, których organizatorami są organizacje pozarządowe oraz 134 osoby to odbiorcy działania polegającego na dofinansowaniu Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Biskupcu budowy działu rehabilitacji Centrum Edukacyjno-Rehabilitacyjno-Zawodowego w Biskupcu.

W ramach dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym dofinansowano m.in.:

- 1) Rozwój i wspieranie aktywności społecznej osób starszych oraz wzmacnianie i promowanie integracji międzypokoleniowej; w tym zakresie wyszczególniono kwotę dotacji w wysokości 60 000 zł i wsparto 6 zadań, w tym m.in. dofinansowano działalność Wojewódzkich Rzeczników Praw Osób Starszych, zrealizowano warsztaty/kursy aktywizujące seniorów, zorganizowano imprezy integrujące środowiska osób starszych oraz spotkania budujące solidarność międzypokoleniową, promowano pozytywny wizerunek seniorów;
- 2) Organizację w Olsztynie XVIII Wojewódzkiego Festynu Integracyjnego, o zasięgu regionalnym, dla osób niepełnosprawnych pod hasłem „Jesteśmy Razem”.

- 3) Wydanie dwóch numerów biuletynu promującego działania realizowane w ramach XVIII Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny, tj. biuletynu inauguracyjnego i biuletynu podsumowującego XVIII Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny.
- 4) Działania na rzecz wsparcia osób bezdomnych.
- 5) Działania z zakresu przeciwdziałania narkomanii.
- 6) Działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 7) Zajęcia rehabilitacyjne grupowe i indywidualne, szkolenia, warsztaty i kursy dla osób niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów.

Od 2015 r. w programach współpracy z organizacjami pozarządowymi zawarty jest **Priorytet XII Wzmacnianie potencjału twórczego, aktywności obywatelskiej i kompetencji społecznych młodzieży**. Jednym z działań zawartych w jego opisie jest zlecenie realizacji zadania publicznego pn. Realizacja programu wspierania inicjatyw młodzieżowych w województwie warmińsko-mazurskim. W ogłoszonym przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego otwartym konkursie ofert na jego realizację w roku 2016 wpłynęły 4 oferty – wybrano do realizacji zadanie pn. „Iskrownik – zapal się do działania” Stowarzyszenia Osób Pozytywnie Aktywnych w Biskupcu.

2. Informacja dot. realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe z wykorzystaniem środków UE.

Ważnymi realizatorami zadań związanych z aktywizacją osób bezrobotnych będących przedmiotem zadań wskazanych w zakresie **Priorytetu II „Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy”** są organizacje pozarządowe pozyskujące również na ten cel środki przeznaczone na realizację programów operacyjnych, w tym funduszy UE.

W odpowiedzi na ogłoszone nabory w trybie konkursowym, w 2016 roku organizacje pozarządowe złożyły łącznie 63 wnioski w, z czego w ramach RPO 59 wnioski spośród wszystkich 122 złożonych (ok. 48%), a w ramach POWER 4 wnioski spośród wszystkich 8 złożonych (50%).

W 2016 roku podpisano z organizacjami pozarządowymi łącznie 37 umów, z czego w ramach RPO 29 umów spośród wszystkich 46 zawartych w (ok. 63%), a w ramach POWER 8 umów spośród wszystkich 33 zawartych (ok. 24%). Większość umów na realizację projektów przez NGO została zawarta w ramach Działania 10.2 RPO dotyczącego aktywizacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia.

Dodatkowe informacje uzyskane w sprawozdaniu z realizacji działań zaplanowanych w zakresie **Priorytetu XI Wzmacnianie integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej osób i rodzin w województwie warmińsko-mazurskim** dotyczyły konkursów RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 w obszarze wykluczenia społecznego.

W 2016 roku Samorząd Województwa ogłosił 11 konkursów skierowanych m.in. do organizacji pozarządowych. Konkursy ogłoszone były w ramach trzech Działań:

- **11.1** Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie (8 konkursów)
- **11.2** Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym (2 konkursy)
- **11.3** Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia (1 konkurs)

Kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach przedmiotowych konkursów wyniosła 196 569 745,78 zł. We wszystkich konkursach w roku 2016 aplikowało 69 organizacji pozarządowych.

Łącznie, w ramach powyższych Działań zawarto 19 umów o dofinansowanie projektów (w tym jedną umowę o dofinansowanie projektu w trybie pozakonkursowym), z czego 14 to umowy zawarte organizacjami pozarządowymi na łączną kwotę 56 025 761,48 zł.

Największym zainteresowaniem organizacji pozarządowych cieszyło się Działanie 11.1, którego celem jest aktywizacja społeczna indywidualnych osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem poprzez poprawę i wzmocnienie ich sytuacji społeczno-zawodowej. Uczestnicy projektów poprzez wsparcie dostają szansę na zmianę dotychczasowego życia. Aktywizacja osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem

społecznym opiera się na indywidualnej ścieżce ich rozwoju. Osoby uczestniczące w projektach oraz ich otoczenie wspiera się z wykorzystaniem tzw. instrumentów aktywnej integracji o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym. Mogą one korzystać z wielu możliwości wsparcia, m.in. uczestnictwa w zajęciach rozwijających umiejętności i kompetencje społeczne, korzystać z usług trenera pracy, doradcy zawodowego, brać udział w stażach czy praktykach zawodowych. Dzięki tym formom aktywizacji i integracji, wspomniane osoby zwiększą swoją szansę na znalezienie pracy. Osoby takie mogą być również wspierane poprzez udział w zajęciach realizowanych przez Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej czy też Zakłady Aktywności Zawodowej.

3. Realizacja zadań publicznych w zakresie współpracy pozafinansowej, tj. bez udzielania dotacji.

Oprócz zadań publicznych zleczanych do realizacji organizacjom pozarządowym w trybach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie program współpracy przewidywał współpracę przy ich realizacji w formie wspólnej ich realizacji i partnerstw.

W zakresie **Priorytetu II „Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy”** zaplanowano Działanie 2.2.: *Zintegrowanie działań powiatowych urzędów pracy, ośrodków pomocy społecznej, organizacji pozarządowych, w celu realizacji w partnerstwie zadań na rzecz zwiększania zatrudnienia, m.in. w ramach Programu Aktywizacja i Integracja.*

Podkreślając konieczność zintegrowanego podejścia do problemów rynku pracy, łączącego kompetencje oraz zadania różnych instytucji i podmiotów, w tym organizacji pozarządowych działających w obszarze rynku pracy, samorząd województwa w jednym z działań zapisanych w *Regionalnym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2016 r.*, zawarł również zapis o współpracy pomiędzy partnerami rynku pracy.

Program Aktywizacja i Integracja (PAI) realizowany jest przez powiatowe urzędy pracy działające we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej lub podmiotami prowadzącymi działalność statutową na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, zgodnie z przepisami o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W ramach tego Programu, w 2016 roku, 5 powiatowych urzędów pracy zawarło w sumie 11 umów z: Domem dla osób bezdomnych i Najuboższych „Monar-Markot” (PUP w Ełku); Warmińsko-Mazurskim Zakładem Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie Centrum Edukacji w Braniewie (PUP w Elblągu); Fundacją Rozwoju Ziemi Oleckiej (PUP w Olecku); Warmińsko-Mazurskim Zakładem Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie Centrum Edukacji w Nidzicy (PUP w Nidzicy); Warmińsko-Mazurskim Zakładem Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie Centrum Edukacji w Szczytnie (PUP w Szczytnie) oraz Lokalną Grupą Działania „Mazurskie Morze” i ze Spółdzielnią Socjalną „Mazurskie Morze Możliwości”.

Realizując zapisy RPDnZ publiczne służby zatrudnienia działały również w partnerstwie na rzecz zatrudnienia. Przykładem, jest m.in. wieloletnia, kontynuowana w 2016 roku, współpraca zwarta pomiędzy PUP w Bartoszycach, MOPS-em, Stowarzyszeniem Osób Niepełnosprawnych SION oraz Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie na rzecz integracji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy w ramach Partnerskiego Programu Aktywizacji.

PUP w Braniewie wraz z Fundacją Olimp Braniewo zawarł porozumienie w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy. Porozumienie z Centrum Integracji Społecznej w Braniewie miało natomiast na celu promocję zatrudnienia absolwentów programu reintegracji społeczno-zawodowej osób wykluczonych.

Trzy umowy partnerskie z organizacjami pozarządowymi w 2016 r. zawarł PUP w Elblągu, m.in. z Elbląskim Stowarzyszeniem Wspierania Inicjatyw Pozarządowych w Elblągu na realizację dwóch projektów „Elbląskie Centrum Integracji Społecznej” oraz z Fundacją Elbląg – Fundusz Lokalny Regionu Elbląskiego na projekt pn. „Aflatoun drogowskazem do pracy”. Celem projektów jest zwiększenia aktywności społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W 2016 r. porozumienie z Miejskim Urzędem Pracy w Olsztynie oraz Urzędem Pracy Powiatu Olsztyńskiego zawarło Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Spółdzielczości i Przedsiębiorczości Lokalnej WAMA COOP.

Jego celem była partnerska współpraca dotycząca rozwoju i tworzenia nowych miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej.

Partnerstwa z organizacjami pozarządowymi zawierane były także w celu realizacji programów w ramach RPO WM na lata 2014-2020. Jako przykład przytoczyć można umowy podpisane m.in. pomiędzy PUP w Braniewie i „Centrum Rozwoju Ekonomicznego Pasłęka” czy też PUP w Nidzicy a Działdowską Agencją Rozwoju S.A przy realizacji projektu „Masz pomysł –masz firmę II” w ramach działania 10.3 *Rozwój samozatrudnienia*. PUP w Nowym Mieście Lubawskim podpisał partnerstwo w celu realizacji programu w ramach Działania 10.2 *Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia*.

Współpraca z częścią organizacji pozarządowych opierała się na wzajemnym informowaniu się o planowanych kierunkach działań, bez podpisywania oficjalnych partnerstw.

W partnerstwie z organizacjami pozarządowymi realizowane były również działania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie. Wśród członków Warmińsko-Mazurskiego Paktu na Rzecz Rozwoju Poradnictwa Zawodowego (platforma współpracy instytucjonalnej praktyków poradnictwa zawodowego), którego WUP jest koordynatorem nadal pozostają 3 organizacje pozarządowe: ERKON (Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych), Ogólnopolski Związek Bezrobotnych Zarząd Główny w Elku oraz Stowarzyszenie-Klub Pro Publico Bono w Szczytnie.

Osiągnięte wskaźniki wskazane w programie współpracy na rok 2016:

- 1) liczba Programów Aktywizacji i Integracji realizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi – 12
- 2) liczba bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z ustalonym profilem pomocy III, którzy zostali skierowani do PAI realizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi – 224
- 3) liczba partnerstw zawiązanych przez powiatowe urzędy pracy – 18

Współpracę pozafinansową podejmowano również w ramach zadań realizowanych w zakresie **Priorytetu III Rozwój kultury fizycznej**

Decyzją Ministra Sportu i Turystyki, Województwo Warmińsko-Mazurskie w 2016 roku było organizatorem *XXII Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w Sportach Halowych „Warmia-Mazury 2016” rozgrywanej pod Patronatem Honorowym Ministra Sportu i Turystyki*. Przez ponad dwa miesiące w 10 gminach województwa, na nowoczesnych obiektach sportowych rywalizowało ponad 2 tysiące zawodniczek i zawodników (reprezentantów 16 województw) w 17 dyscyplinach i konkurencjach sportowych. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego we współpracy z samorządami miast Olsztyna, Ostródy, Ornety, Lidzbarka Warmińskiego, Elbląga, Kętrzyna, Giżycka, Olecka, Kolna, Lubawy dołożył wszelkich starań, by było to prawdziwe święto sportu młodzieżowego.

Bezpośrednim Organizatorem XXII OOM w SH „Warmia-Mazury 2016” z ramienia Samorządu Województwa była Warmińsko-Mazurska Federacja Sportu w Olsztynie wyłoniona w otwartym konkursie ofert ogłoszonym przez Zarząd Województwa Warmińsko – Mazurskiego z dnia 9 lutego 2016 r.

W zawodach, które odbyły się w dniach 30.04.-27.06.2016 r. uczestniczyło 2 418 zawodników, 512 trenerów i 286 sędziów. W generalnej punktacji sklasyfikowano 16 województw 732 kluby sportowe. W efekcie rywalizacji sportowej rozdano ok. 990 medali. Reprezentacja Województwa Warmińsko-Mazurskiego zajęła w końcowej klasyfikacji 8. miejsce zdobywając 581,29 pkt. W punktacji medalowej województwo zajęło 9. miejsce zdobywając 37 medali, w tym: 10 złotych, 11 srebrnych 16 brązowych. W klasyfikacji klubów, Klub Sportowy AZS UWM Olsztyn uplasował się na 8 miejscu (na 737 klubów).

Niezwykle widowiskowym elementem towarzyszącym zawodom finałowym OOM była ceremonia otwarcia. Uroczyste otwarcie odbyło się 2 maja 2016 r. w Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie. W uroczystości uczestniczyli m.in. zawodnicy, olimpijczycy, parlamentarzyści, przedstawiciele Ministerstwa Sportu i Turystyki, przedstawiciele samorządów lokalnych, organizacji pozarządowych, w tym organizacji sportowych. Ceremonia otwarcia cieszyła się dużym zainteresowaniem gości ze względu na jej bogatą ofertę, której kluczowymi elementami były: w części oficjalnej symboliczne zapalenie znicza olimpijskiego oraz wciągnięcie flagi olimpijskiej, a w części artystycznej występy zespołu „Flame”, występ Chóru II Liceum Ogólnokształcącego im. K.I. Gałczyńskiego pn. „Juvenis Cantat”, pokaz gimnastyczek - uczennic klas II i III Szkoły Podstawowej nr 23 Mistrzostwa Sportowego im. Mariana Grzegorza Bublewicza w Olsztynie.

Oprócz sportowej rywalizacji młodzież skorzystała również z przygotowanego programu pozwalającego na zapoznanie się z kulturą i historią województwa warmińsko-mazurskiego. Uczestniczyła również

w imprezach i koncertach, organizowanych na terenie naszego regionu. Olimpiada stała się dobrą okazją do promocji regionu i miast, w których odbywały się zawody.

Koszt całkowity realizacji *XXII Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w sportach halowych „Warmia-Mazury 2016”* to 2.013.000,00 zł, w tym koszty pokryte z dotacji Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego to 198 000,00 zł.

W 2016 roku Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego włączył się w organizację wielu imprez sportowych, w tym imprez o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym, których organizatorami były organizacje pozarządowe. Wiele imprez sportowych zostało wspartych zakupem pucharów, medali i drobnego sprzętu sportowego m.in.: Grand Prix Granicy Warmii i Mazur, Mistrzostwa Europy w Motocrossie, 19 Rajd Warmiński, Warmia-Mazury Pływają, III Żeglarskie Mistrzostwa Polski Seniorów 60+, XV Międzynarodowe Mistrzostwa Polski DZ, Mistrzostwa Województwa Warmińsko-Mazurskiego w kl. Cadet „Puchar Jeziora Roś”, Wyścig Mazury MTB.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizował również zadania publiczne we współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie **Priorytetu IV Integracja europejska i współpraca międzynarodowa** nie udzielając na ten cel dotacji przy realizacji następujących wydarzeń:

1. Udział zawodników KS Budowlani w Międzynarodowych Mistrzostwach Bretanii w zapasach w stylu szkockim – back hold, zaangażowane środki – 3000 zł, termin realizacji: 25-29 lutego.
2. Wspólna organizacja udziału drużyn „Flyhigh” i „Iskierki” z Warmii i Mazur w Światowych Finałach Olimpiady Kreatywności „Destination Imagination” w Knoxville. Przedsięwzięcie zrealizowane zostało we współpracy z Fundacją Wspierania i Rozwoju Kreatywności. Zaangażowane środki to 5000 zł. Przedsięwzięcie odbyło się w Knoxville w Stanach Zjednoczonych w dniach 25-28 maja.
3. Wspólna organizacja ze Stowarzyszeniem Uniwersytet Trzeciego Wieku w Szczytnie wyjazdu chóru działającego przy Stowarzyszeniu na Festyn Kultury Polskiej na Litwie. Zaangażowane środki - 3000 zł. Wyjazd odbył się w dniach 4–5 czerwca. Wydarzenie odbyło się w Jaswojnie w rejonie kiejdańskim na Litwie.
4. Wspólna organizacja z olsztyńskim oddziałem Związku Ukraińców w Polsce VI Międzynarodowego Festiwalu Programów Telewizyjnych i Radiowych pn. „Kalinowe Mosty”. Poniesiono wydatki w wysokości 10000 zł. Festiwal odbył się w dniach 4-11 czerwca na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.
5. Wspólna organizacja ze Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska” VI Światowego Zjazdu Nauczycieli Polonijnych „Wschód, Zachód – łączy nas Polska”. Przedsięwzięcie odbyło się w dniach 16–19 czerwca w Ostródzie. Zaangażowano środki w wysokości 7000 zł.
6. Wspólna organizacja we współpracy ze Stowarzyszeniem „Dom Polski” im. F. Chopina w Czerniachowsku obozu edukacyjno – krajoznawczego dla dzieci i młodzieży z Obwodu Kaliningradzkiego. Obóz odbył się w dniach 20-25 lipca w Węgorzewie. Pokryto koszty w wysokości 3200 zł.
7. Udział przedstawiciela Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w organizowanych przez Stowarzyszenie „Dom Polski” XV Dniach Kultury Polskiej w Czerniachowsku (3-5 czerwca).
8. Przeprowadzenie 25 lipca spotkania informacyjnego na temat konkursu zorganizowanego w ramach Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele następujących organizacji pozarządowych: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Fundacja „Przestrzeń Sztuki Wizualnej”, Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły działające przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 im. E. Orzeszkowej w Bartoszycach, Stowarzyszenie Koliber, Fundacja Zdrowe Życie w Kwidzynie, Fundacja Filmowiec w Poznaniu, Ochotnicza Straż Pożarna w Tuławkach, UKS Świątki, Fundacja Kultury Duchowej Pogranicza w Lublinie, Europejskie Stowarzyszenie Edukacji i Rozwoju „Pionier”, Stowarzyszenie Borussia. Zaangażowano środki w wysokości 608, 85 zł.
9. Uczestnictwo pracowników Departamentu Współpracy Międzynarodowej w seminarium organizowanym w ramach projektu „Aktywizacja Polsko-Rosyjskiego dialogu w sferze zrównoważonego rozwoju i społeczeństwa obywatelskiego” organizowanych przez Park Krajobrazowy Puszczy Rominckiej i Fundację Puszczy Rominckiej (18-19 maja, 14-26 sierpnia) i konferencji podsumowującej (12 października).
10. Organizacja spotkań z przedstawicielami Samorządu Województwa podczas pobytu uczniów z Liceum Rolniczego Pommerit Jaudy (15-25 września).
11. Realizacja projektu pn. „Miasta, w których warto żyć...” współfinansowanego przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP w ramach konkursu „Wsparcie wymiaru samorządowego i obywatelskiego polskiej

polityki zagranicznej 2016”. W ramach projektu zorganizowano trzy debaty subregionalne w Olsztynie, Elblągu i Ełku. Spotkania były poświęcone różnym aspektom polityki miejskiej: rozwój sportu i turystyki miejskiej, rewitalizacja obszarów miejskich oraz ekonomia społeczna. W działaniach projektowych uczestniczyły następujące organizacje: DGi Bornholm, Olsztyński Klub Kolarski, Towarzystwo Sportowe „Gwardia” Olsztyn, Stowarzyszenie Gmin RP Euroregion Bałtyk, Akademicki Klub Sportowy przy Olsztyńskiej Szkole Wyższej im. J. Rusieckiego, Nauticus YC Olsztyn, Kayak Sport Club w Olsztynie, Dom dla Osób Bezdomnych i Najuboższych, Monar-Markot w Ełku, Stowarzyszenie „Alternatywa” w Ełku, Ełckie Stowarzyszenie Aktywnych STOPA, Gal Alta Umbria (LGD), Confocooperative Umbria, Stowarzyszenie „Centrum Rozwoju Ekonomicznego „Pasłęka”, Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym (Koło w Elblągu), Fundacja NIDA, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Aniołowo. Na realizację projektu pozyskano z Ministerstwa Spraw Zagranicznych środki w wysokości 80 236 zł. Koszty poniesione z budżetu Województwa wyniosły 36 002,73 zł. Projekt został zrealizowany w terminie 1 lipca–22 listopada na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

Projekt przyczynił się do wzmocnienia współpracy Województwa Warmińsko-Mazurskiego z Regionalną Gminą Bornholm, regionem Umbria i Departamentem Côtes d’Armor.

12. Zorganizowanie 22 listopada spotkania informacyjnego poświęconego Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Federacji Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa, Stowarzyszenia Wspólnota Kulturowa Borussia. Koszty pokryte z budżetu Województwa wyniosły 780 zł.
13. Udział pracownika Departamentu Współpracy Międzynarodowej w organizowanym przez Stowarzyszenie „Dom Polski” im. F. Chopina w X Forum Organizacji Polonijnych Obwodu Kaliningradzkiego w Czerniachowsku. Wydarzenie odbyło się w dniach 28-30 listopada.
14. Wspólna organizacja z Fundacją Wspierania i Rozwoju Kreatywności udziału drużyny „Undecided” z Publicznego Gimnazjum im. Szarych Szeregów w Wilkasach w Azjatyckiej Olimpiadzie Kreatywności w Pekinie (Chiny). Olimpiada odbyła się w dniach 9-12 grudnia. Zaangażowano środki w wysokości 5000 zł.
15. Spotkanie Przyjaciół i Partnerów Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizujących współpracę międzynarodową. W 2016 r. roku spotkanie poświęcone było współpracy polsko-francuskiej. Gośćmi specjalnymi byli partnerzy z departamentu Côtes d’Armor. Wydarzenie odbyło się 16 grudnia.

W zakresie **Priorytetu VI Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego** zaplanowano działania: *Współpraca organizacyjna, metodyczna i artystyczna organizacji pozarządowych oraz wojewódzkich instytucji kultury, dla których organizatorem jest samorząd województwa oraz Wspieranie przez wojewódzkie instytucje kultury, dla których organizatorem jest samorząd województwa nowatorskich projektów amatorskiej twórczości i aktywności kulturalnej w przestrzeni wsi i małych miasteczek regionu oraz popularyzacja najlepszych projektów w ramach upowszechniania dobrych praktyk.* W tym zakresie jednostki kultury podejmowały inicjatywy we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Aby pokazać pełny obraz współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi zwrócono się, jak co roku, do wszystkich jednostek organizacyjnych Samorządu Województwa o przekazanie informacji nt. zakresu realizowanych zadań we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Z uzyskanych informacji wynika, że:

- 1) 34 instytucje współpracowały w roku 2016 z organizacjami pozarządowymi (w roku 2015 – 37).
- 2) Współpracę podjęto z łącznie z **354 organizacjami** realizując łącznie **358 inicjatywy** (m.in. poprzez współorganizację imprez kulturalnych, szkoleń, konferencji, konkursów, wycieczek, zajęć edukacyjnych, udostępnianie materiałów, sprzętu i pomieszczeń, udział pracowników w roli ekspertów, współorganizację akcji charytatywnych, fundowanie nagród, wsparcie merytoryczne).
- 3) We współpracę zaangażowano środki własne w wysokości 609 638 zł, a także pozyskane z zewnątrz w wysokości 593 912 zł (FIO, MSZ, RITA).

PRZYKŁADY WSPÓŁPRACY jednostek organizacyjnych Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego na podstawie przedsięwzięć podejmowanych przez wybrane instytucje kultury:

Muzeum Budownictwa Ludowego – Park Etnograficzny w Olsztynku:

- Stowarzyszenie Kulturalne „Tanecznik” z Jedwabna podczas II Festiwalu Folklorystycznego w Jedwabnie w dniu 7.08.2016 r. – bezpłatne pokazy zorganizowane przez pracowników MBL-PE;
- Stowarzyszenie Kulturalne „Tanecznik” z Jedwabna podczas Regionalnego Święta Ziół w dniu 15.08.2016 r. – występ zespołu „Jedwabno”;
- Stowarzyszenie Zacheusz z Ełku podczas Regionalnego Święta Ziół w dniu 15.08.2016 r. – występ ludowego zespołu cymbalistów „Trzy Czwarte”;
- Stowarzyszenie LOKO-MOTYWA z Czarnej Dąbrówki podczas Regionalnego Święta Ziół w dniu 15.08.2016 r. – występ zespołu „Kurna chata”;
- Stowarzyszenie Radzanovia z Rządzanowa podczas Regionalnego Święta Ziół w dniu 15.08.2016 r. – pokazy związane z ziołolecznictwem na przedwojennej wsi;
- Stowarzyszenie Radzanovia z Rządzanowa podczas Targów Chłopskich w dniu 17.09.2016 r. – pokazy związane z ziołolecznictwem na przedwojennej wsi;
- Stowarzyszenie Przyjaciół wsi Bukwałd podczas Targów Chłopskich w dniu 17.09.2016 r. – przedstawienie pt. „Poznajemy folklor ziemi warmińskiej”;
- Bezpłatne wejście i oprowadzanie po Muzeum oraz przeprowadzenie zajęć edukacyjnych (Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Starszych i Niepełnosprawnych „Razem: z Olsztynka w dniu 24.05.2016 r., Stowarzyszenie na rzecz Dzieci z Upośledzeniem Ośrodek Szkoleniowo-Edukacyjno-Rehabilitacyjny z Olsztyna w dniu 13.06.2016 r., Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko-Mazurski Koło z Olsztyna w dniu 15.06.2016 r., Związek Harcerstwa Polskiego – Wydział Nieprzetartego Szlaku w dniu 19.10.2016 r.);
- Bezpłatne udostępnianie placu i straganów podczas imprez organizowanych w skansenie (Stowarzyszenie Wyjątkowe Serce z Olsztyna, Klub Miłośników i Hodowców Kotów, klub Seniora z Olsztynka, Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Południowa Warmia”, Lokalna Grupa Rybacka Pojezierze Olsztyńskie, Spółdzielnia Socjalna Fantazja, Stowarzyszenie Macierzanka z Wiżajn);
- Zakup wydawnictw i towarów od Towarzystwa Przyjaciół Olsztynka, Stowarzyszenia Wyjątkowe Serce, Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego;
- Przekazanie gadżetów MBL-PE dla Stowarzyszenie „Amatorski Klub Sportowy – Biegajmy Razem” z Olsztynka na imprezę „Otwarte Powiatowe Zawody Biegowe Domów Dziecka”;
- Współpraca z Fundacją Borussia Olsztyn - wyposażenie wolontariuszy w przedmioty niezbędne do pracy.

Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku:

- Współorganizowano wraz z Bractwem Rycerskim imprezy Grunwaldzki Biegu Żołnierzy Wyklętych;
- Współorganizowano imprezy Majówka z łukiem i koniem ze Stowarzyszeniem Łucznictwa Konnego;
- Ufundowano nagrody dla rycerzy z Bractw Rycerskich występujących podczas „Majówki z łukiem i koniem”;
- Współorganizowano z Bractwami Rycerskimi podczas imprezy *Od rycerza do żołnierza*;
- Wydrukowano plakaty promujące współorganizowane imprezy;
- Zorganizowano występy rycerzy Bractw Rycerskich podczas innych imprez.

Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie:

- Stowarzyszenie „Dom Polski w Czerniachowsku” – koszty organizacji „XV Dni Kultury Polskiej”, przeprowadzenie zajęć rękodzielniczych w Obwodzie Kaliningradzkim;
- Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” Oddział Warmińsko-Mazurski Koło w Węgorzewie – współorganizacja wigilijnego spotkania z działaczami polskimi i polonijnymi z krajów ościennych w ramach projektu pn. „W kręgu polskiej tradycji”;
- Wspólna realizacja projektu pn. „Wykopki u sołtysa Stulichy 2016” ze „Stulichańskim Stowarzyszeniem Wspierania Sportów Konnych i Wodnych”;
- Konkurs na „Najładniejsze stoisko Twórców Ludowych”, dom którego zgłosiło się 5 twórców ludowych, zrzeszonych w Stowarzyszeniu Twórców Ludowych oddział Warmińsko-Mazurski - komisja przyznała nagrody pieniężne w łącznej kwocie 4 600 zł.

Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie:

- Współpracowano z organizacjami z regionu ełckiego – celem partnerstwa sformalizowanego w formie umów z organizacjami, było wypracowanie zestawu dobrych praktyk, metodologii i rekomendacji do działań praktycznych, koncentrujących się na wykorzystaniu potencjału kulturotwórczego Warmii-Mazur;
- Węzły Żywej Tradycji – podjęcie prac nad opracowaniem i wdrożeniem lokalnej strategii zachowania, wzmocnienia i przekazywania niematerialnego dziedzictwa kulturowego;
- Majstrownia – stworzenie w Olsztynie stałego warsztatu pracy dla ludzi zainteresowanych poznawaniem tradycji niematerialnych i zdobywaniem kompetencji w obszarze animacji kultury;
- Festiwal Edukacji Kulturowej – spotkanie nosicieli tradycji z Warmii i Mazur oraz krain sąsiednich – Mazowsza, Kurpiów i Podlasia oraz młodych uczestników naszych działań, zorganizowane w ramach Festiwalu Edukacji Kulturowej.

W zakresie **Priorytetu X Aktywizacja społeczności lokalnych na obszarach wiejskich** podejmowano współpracę w formie niesformalizowanej m.in. poprzez udział Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Wsi „Aniołowo“ z miejscowości Aniołowo w Dożynkach Prezydenckich Spała 2016 oraz udział w Giełdzie Inicjatyw Lokalnych podczas Wojewódzkiego Forum Odnowy Wsi, m. in. takich organizacji jak:

- Stowarzyszenie Agroturystyczne „Mazurska Kraina” z miejscowości Giże,
- Stowarzyszenie „Babki Zielarki” z miejscowości Blanki,
- Stowarzyszenie „Wspólny Dom” na rzecz mieszkańców Gminy Bartoszyce,
- Stowarzyszenie „Nasza Kochanówka” z miejscowości Kochanówka,
- Stowarzyszenia KEKS – „Kozłowska Ekologiczna Kuźnia Smaku”,
- Stowarzyszenie Żytkiejmska Struga z miejscowości Żytkiejmy,
- Stowarzyszenie „Dwie Wsie” z miejscowości Wężina i Dłużyna,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Wsi Zalesie „Zalesianka” z miejscowości Zalesie,
- Stowarzyszenie „Cesarskie Kadyny” z miejscowości Kadyny.

W ramach **Priorytetu XI Wzmacnianie integracji i aktywizacji zawodowej osób i rodzin w województwie warmińsko-mazurskim** zaplanowano wspólną realizację zadań z partnerami społecznymi. Szczególne miejsce w zadaniach Samorządu Województwa zajmuje program **„Polityka senioralna województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2014-2020”**, przyjęty Uchwałą Nr 4/39/14/IV Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 20 stycznia 2014 roku. Głównym partnerem Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w opracowaniu i wdrażaniu w/w Programu jest Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa.

W 2016 roku w ramach powyższego programu zrealizowano m.in.:

- 1) 7 kwietnia – odbyło się seminarium pt.: „Rozpoznawanie i przeciwdziałanie przemocy wobec osób starszych”. Seminarium skierowane było do osób pracujących bezpośrednio z podopiecznymi, a zwłaszcza: pracowników socjalnych, instruktorów terapii zajęciowej, asystentów osoby niepełnosprawnej, opiekunów, pielęgniarek, fizjoterapeutów, pedagogów, psychologów. Wzięło w nim udział blisko 70 osób – zatrudnionych w środowiskowych domach samopomocy, dziennych domach pomocy oraz domach pomocy społecznej z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, w tym prowadzonych przez organizacje pozarządowe.
- 2) 15 czerwca – w Olsztynie odbyła się wojewódzka konferencja z okazji Światowego Dnia Praw Osób Starszych pt.: „Prawo osób starszych do przyjaznej przestrzeni publicznej, aktywności społecznej oraz bezpieczeństwa”. Podczas konferencji rozstrzygnięto m.in. konkurs „Dzielny Senior” przeprowadzony w ramach wojewódzkiej kampanii „Bezpieczny Senior”. Organizatorem kampanii była Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa z Olsztyna, w partnerstwie z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Komendą Wojewódzką Policji w Olsztynie. Wśród licznych gości przybyłych na Konferencję byli seniorzy z województwa warmińsko-mazurskiego, w tym przedstawiciele uniwersytetów i akademii trzeciego wieku, a także przedstawiciele lokalnych samorządów, jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej, instytucji oświaty, kultury i edukacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także organizacje pozarządowych, w tym działających na rzecz osób starszych (łącznie ok.150 osób).

- 3) Czerwiec - Samorząd Województwa nagrodził Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne MOZAIKA z Miłomłyna za inicjatywę „Musicale na ludowo” oraz wyróżnił Towarzystwo Przyjaciół LO z Pasłęka za „Turniej muzyczny - Muzyka łączy pokolenia” w ramach XIII edycji konkursu Godni Naśladowania w kategorii na najlepszą inicjatywę na rzecz osób starszych w województwie warmińsko-mazurskim. Zarówno nagrodzeni jak i wyróżnieni otrzymali statuetki i nagrody finansowe.
- 4) 30 września - w Olsztynie odbyła się IX Wojewódzka konferencja z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Starszych pt.: „Seniorzy zaangażowani w zmianę społeczną”. Organizatorem konferencji była Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa z Olsztyna w ramach zadania zleconego przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Wśród licznych gości przybyłych na konferencję byli m.in. przedstawiciele lokalnych samorządów, przedstawiciele uniwersytetów trzeciego wieku, przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej, reprezentanci instytucji rynku pracy, kultury, oświaty i edukacji oraz organizacji pozarządowych województwa warmińsko-mazurskiego (łącznie ok. 150 osób).

Samorząd Województwa, w ramach XVIII Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny promował również XIII Wojewódzki Konkurs Literacki „Naród Silny Rodziną” organizowany przez Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” Oddział Okręgowy w Olsztynie, Radę ds. Rodzin Województwa Warmińsko-Mazurskiego i Stowarzyszenie Wspierania Działań Prorodzinnych „Forum Prorodzinne” oraz XIII Wojewódzki Konkurs Plastyczny i Grafiki Komputerowej: „RODZINA TO MARZENIA, TĘSKNOTY, WSPOMNIENIA” organizowany przez Forum Prorodzinne – Stowarzyszenie Wspierania Działań Prorodzinnych oraz Rada ds. Rodzin Województwa Warmińsko-Mazurskiego, współorganizatorami konkursu są: Szkoła Podstawowa Nr 30, Spółdzielcza Rada Osiedla „Jaroty”, Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” Oddział Okręgowy oraz Pałac Młodzieży w Olsztynie.

Szczególnym obszarem współpracy pozafinansowej jest obszar tematyczny zawarty w **Priorytecie XIV Integracja środowisk kombatanckich i koordynacja ich działań oraz działalność na rzecz osób represjonowanych**. Realizacja zadań w ramach tego priorytetu wymaga większego, niż w pozostałych obszarach, włączenia się bezpośredniego samorządu z uwagi na starzenie się członków stowarzyszeń kombatanckich i coraz większą trudność w podejmowaniu przez nich zadań.

Współpracując z organizacjami pozarządowymi w tym zakresie poza zlecaniem zadań dot. integracji środowisk kombatanckich (11 zadań na kwotę dotacji 27 000 zł) Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego wspierał organizacje w realizacji ich działań statutowych wpisujących się w zakres kompetencji ustawowych Województwa.

W związku z powyższym w roku 2016 Samorząd Województwa współpracował przy organizacji następujących wydarzeń (na ten cel zaangażowano łącznie ok. 50 000 zł), m.in.:

19 stycznia – spotkania opłatkowego Zarządu Oddziału Okręgowego Polskiego Związku Byłych Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych w Olsztynie.

24 stycznia – uroczystości „Opłatek Pojednania” organizowanym przez Towarzystwo Przyjaciół Lwowa i kresów Południowo-Wschodnich wraz z Elbląskimi Organizacjami Kombatanckimi w Elblągu.

22 lutego – promocji książki „Armia Krajowa w dokumentach 1939-1945” zorganizowanej przez Instytut Pamięci Narodowej;

1 marca - uroczystościach „Obywatelskie obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych”,

18 marca – uroczystych obchodach 25-lecia Stowarzyszenia „Rodzina Katyńska” org. Stow. Rodzina Katyńska;

28 kwietnia - spotkania połączonego z promocją książki pt. „NIE TUTAJ NIE TERAZ”, autorstwa Pani Joanny Wańkowskiej – Sobiesiak z uczestnictwem bohaterów książki lub ich rodzin.

13 maja – obchodach z okazji 15-lecia działalności Stowarzyszenia Dzieci Wojny w Mrągowie.

17 czerwca – konferencji naukowej pn. „Polskie organizacje kombatanckie” organizowanej w Archiwum Państwowym w Olsztynie;

18 czerwca – obchodach 35. lecie Związku Żołnierzy Wojska Polskiego;

23 czerwca- udział w uroczystościach Święta 15. Gołdapskiego Pułku Przeciwlotniczego połączonego z uhonorowaniem przyjaciół oraz kombatanatów odznakami i statuetkami za zasługi dla Powiatowego Związku Kombatanatów RP i BWP w Gołdapi;

20 lipca – organizacja pierwszego spotkania Wojewódzkiej Rady Konsultacyjnej ds. Działaczy i Osób Represjonowanych Województwa Warmińsko-Mazurskiego;

1 sierpnia – uroczystości związane z rocznicą wybuchu Powstania Warszawskiego, pomnik Powstańca Warszawskiego;

9 września – drugim spotkaniu członków Wojewódzkiej Rady Konsultacyjnej ds. Działaczy i Osób Represjonowanych Województwa Warmińsko-Mazurskiego;

9 września – organizacji koncertu z okazji Dnia Weterana Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej w Warmińsko-Mazurskiej Filharmonii, org. Urząd Marszałkowski Woj. Warmińsko-Mazurskiego;

16 – 18 września — obchodach 77. rocznicy agresji sowieckiej na Polskę oraz Dnia Sybiraka, Gimnazjum nr 12 im. Sybiraków, Zarząd Oddziału Związku Sybiraków w Olsztynie;

26-28 września - spotkań związanych z wizytą członków francuskiej organizacji kombatanckiej Comité du Souvenir Français de l'Alloeu et d'Artois zrzeszającej żołnierzy i więźniów obozów II wojny światowej z Prezydentem Organizacji Panem Francis'em Bernard'em;

27 września – uroczystości rocznicowych związane z powołaniem Służby Zwycięstwu Polsce, przy Pomniku AK i Polskiego Państwa Podziemnego w Olsztynie, organizator Światowy Związek AK, Urząd Miasta Olsztyna.

10-11 listopada – uroczystych obchodach 98 Rocznicy Święta Odzyskania Niepodległości w Lidzbarku Warmińskim, organizator Stowarzyszenie Przyjaciół 9 Pułku Rozpoznawczego z Lidzbarka Warmińskiego;

9-11 grudnia – obchodach 35. Rocznicy Zjazdu Internowanych i Represjonowanych w Iławie, organizator Stowarzyszenie Represjonowanych w stanie wojennym „Pro Patria”, Delegatura IPN w Olsztynie, Zarząd Regionu Warmińsko-Mazurskiego NSZZ „Solidarność”, Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Burmistrz Miasta Iławy;

12 grudnia – wyjeździe na ogólnopolskie spotkanie opłatkowe kombatanatów Wojewódzkich Rad Kombatanckich, organizator, Urząd ds. Kombatanatów i Osób Represjonowanych w Warszawie.

13 grudnia – spotkaniu opłatkowym Warmińsko-Mazurskiej Rady ds. Kombatanatów i Osób Represjonowanych;

17 grudnia – spotkanie wigilijne Zesłańców Sybiru, organizator Zarząd Okręgu Związku Sybiraków w Olsztynie;

19 grudnia – wyjeździe na ogólnopolskie spotkanie opłatkowe członków Wojewódzkich Rad Konsultacyjnych ds. Działaczy opozycji i Osób Represjonowanych w Warszawie, organizator Urząd ds. Kombatanatów i Osób Represjonowanych w Warszawie;

Ponad to podczas tego zadania udzielano pomocy i informacji osobistej oraz telefonicznej zainteresowanym kombatanatom i ich rodzinom, którzy zwrócili się do Biura z zapytaniami dot. uprawnień kombatanckich i pomocy finansowej. Informowano także jakie czynności należy wykonać, aby otrzymać legitymację opozycjonisty wydawaną przez Urząd ds. Kombatanatów i Osób Represjonowanych w Warszawie na podstawie ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. 2015 poz. 693 z późn. zm.) .

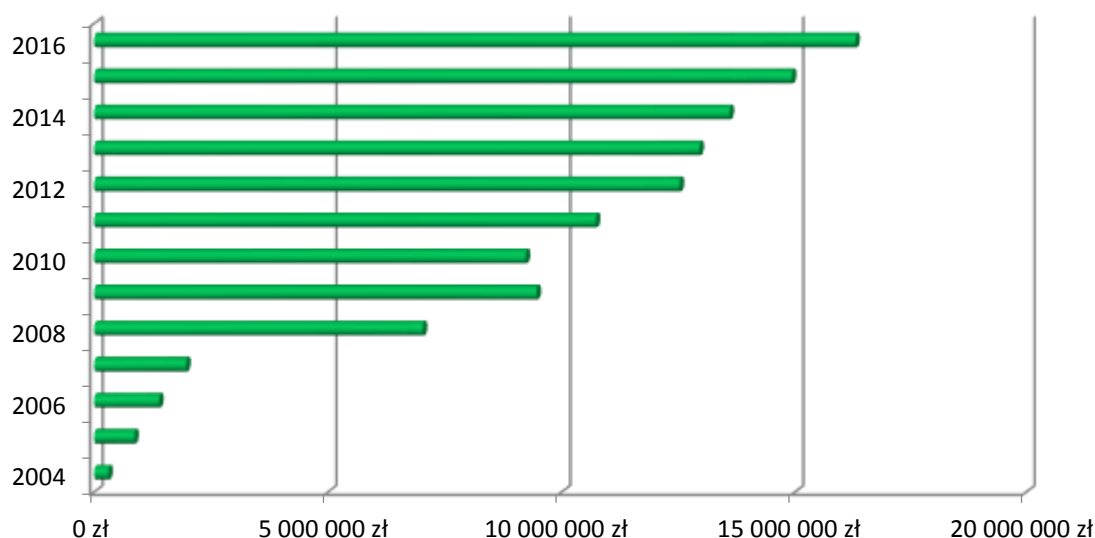
OBSZAR WSPÓŁPRACY:
WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY WSPÓŁPRACY, TWORZENIA WARUNKÓW
DO SPOŁECZNEJ AKTYWNOŚCI

1. Kampania społeczna „Wspieram Region – przekaz 1% podatku OPP z Warmii i Mazur”.

Od 2003 r. możemy przekazywać 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz organizacji posiadających status pożytku publicznego (OPP), aby wesprzeć ich działalność statutową. Co roku z możliwości tej korzysta coraz więcej mieszkańców Warmii i Mazur. W 2016 roku w Województwie Warmińsko-Mazurskim 296 organizacji posiadających status OPP uzyskało środki finansowe z tego źródła na działalność (na 310 wszystkich OPP).

W roku 2016 421 tys. osób z województwa warmińsko-mazurskiego przekazało 16,305 mln zł OPP, w tym jedynie 4,343 mln zł przekazano organizacjom z naszego regionu. Należy podkreślić utrzymującą się w tym zakresie tendencję wzrostową, którą przedstawia zamieszczony poniżej wykres.

Kwoty 1% podatku dochodowego od osób fizycznych przekazane Organizacjom Pożytku Publicznego przez podatników województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2004-2016

Co roku, aby zwiększyć udział mieszkańców Warmii i Mazur w przekazywaniu 1% podatku organizacjom pożytku publicznego działającym w regionie, Samorząd Województwa przeprowadza kampanię zachęcającą podatników do pozostawiania swojego 1% podatku w regionie (kampania realizowana od 2010 r.). Działalność edukacyjną w tym zakresie prowadzą również samorządy lokalne i same organizacje pozarządowe. Ma to niewątpliwie wpływ na coraz częstszą świadomą decyzję dot. wsparcia organizacji pożytku publicznego przez mieszkańców województwa.

Kampania społeczna „WSPIERAM REGION – przekaz 1% podatku organizacji pożytku publicznego z Warmii i Mazur” realizowana była przez Departament Koordynacji Promocji Urzędu Marszałkowskiego. Czas trwania akcji: 30 grudnia 2015 r. – 30 kwietnia 2016 r. Realizowana była ona w różnych formach, m.in.: strona internetowa: wspieramregion.pl (aktualizacja treści na stronie, aktualizacja bazy OPP, materiały do pobrania – spoty flesh, banery internetowe), cykl artykułów w prasie (Gazeta Olsztyńska i Dziennik Elbląski), spoty w Radio Olsztyn SA, 2 bilbordy w Olsztynie, rozesłanie plakatów, ulotek do samorządów lokalnych (z prośbą o włączenie się do akcji) oraz do Urzędów Skarbowych w regionie (również ekspozycja roll-upów, ulotki), konferencja prasowa Marszałka Województwa z udziałem przedstawiciela Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Izby Skarbowej w Olsztynie. Ogólny koszt akcji wyniósł 29 071 zł.

2. Szkolenia, konferencje, seminaria, spotkania informacyjne wzmacniające kompetencje członków organizacji pozarządowych, aktywnych liderów lokalnych.

1) W obszarze rynku pracy i aplikowania o fundusze europejskie:

W ramach **Priorytetu II „Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy”** podjęto działania mające na celu rozwój warunków sprzyjających skutecznej aplikacji organizacji pozarządowych o środki EFS (w ramach PO WER i RPO WiM 2014-2020) oraz zwiększanie jakości realizowanych zadań publicznych, poprzez wsparcie informacyjne, edukacyjne i doradcze.

Dnia 15 kwietnia 2016 roku odbyło się spotkanie informacyjne dla potencjalnych beneficjentów **Działania 10.4** Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele potencjalnych projektodawców (w tym stowarzyszeń, instytucji szkoleniowych, organizacji pozarządowych) trzech konkursów w ramach Działania 10.4 RPO WiM „Pomoc w powrocie lub wejściu na rynek pracy osobom sprawującym opiekę nad dziećmi do lat 3”. Łącznie z organizacji pozarządowych wzięło w nim udział **9 osób na 17 uczestników** (ok. 53%). Celem spotkania była prezentacja i omówienie założeń konkursu oraz zasad aplikowania. Uczestnicy potwierdzili przydatność przedstawionych treści w ankietach ewaluacyjnych. Spotkanie przełożyło się na jakość złożonych na konkurs aplikacji oraz rozstrzygnięcie wszystkich konkursów dzięki wybraniu operatorów wsparcia w każdym z trzech subregionów.

Na przełomie listopada i grudnia 2016 r. zorganizowano cykl szkoleń dotyczących realizacji i rozliczania projektów realizowanych w ramach Osi 1 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Szkolenia skierowane były to podmiotów realizujących projekty w ramach Osi I PO WER „Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy”. Wzięli w nich udział przedstawiciele zarówno stowarzyszeń, instytucji szkoleniowych, agencji zatrudnienia oraz organizacji pozarządowych, jak również powiatowych urzędów pracy realizujących tzw. projekty pozakonkursowe. Łącznie z organizacji pozarządowych uczestniczyły w nich **32 osoby spośród 91 uczestników** (35%). Szkolenia dotyczyły między innymi kwestii monitoringu postępu rzeczowego i finansowego, angażowania personelu czy udzielania zamówień. Oczekiwany rezultatem była pomoc beneficjentom w usprawnieniu działań związanych z realizacją i rozliczaniem projektów.

20 maja 2016 r. w Elku odbyło się spotkanie informacyjne pod tytułem: 11.1.3 Usługi skierowane do osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym świadczone przez podmioty integracji społecznej – projekt ZIT Elk. Przedstawiono podstawowe informacje na temat funkcjonowania Lokalnego Systemu Informatycznego oraz założenia konkursu RPWM.11.01.03-IŻ.00-28-001/16. W spotkaniu wzięło udział 16 osób.

1 czerwca 2016 r. odbyło się w Elblągu spotkanie informacyjne pt. „Środa z funduszami dla organizacji pozarządowych”, w którym wzięło udział **17 osób**. Podczas spotkania poruszano następujące zagadnienia: oferta Programów Europejskich Współpracy Terytorialnej dla organizacji pozarządowych, na co i kiedy organizacje mogą aplikować.

1 czerwca 2016 r. odbyło się również spotkanie informacyjne w Olsztynie pod takim samym tytułem: „Środa z funduszami dla organizacji pozarządowych”. Podczas spotkania przedstawiono założenia konkursu w ramach działania 9.2 Infrastruktura socjalna i przedstawiono założenia konkursu planowanego w ramach poddziałania 6.2.3 Efektywne wykorzystanie zasobów, a także konkursu w ramach działania 8.1 Rewitalizacja obszarów wiejskich.

2) W obszarze polityki społecznej:

W wyniku współpracy podejmowanej m.in. w ramach zespołów roboczych, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przy znaczącym współudziale organizacji pozarządowych, w roku 2016 zrealizował liczne seminaria, konferencje, debaty i inne spotkania służące aktywnej integracji społecznej oraz aktywizacji społeczno-zawodowej osób i rodzin w województwie warmińsko-mazurskim.

Do najważniejszych należały:

1. Seminarium pt.: „Rozpoznawanie i przeciwdziałanie przemocy wobec osób starszych” – Olsztyn 7 kwietnia 2016 r.
2. Konferencja inauguracyjna XVIII Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny, które w roku 2016 przebiegały pod hasłem „Rodzina – tu wszystko się zaczyna” – Olsztyn, 13 maja 2016 roku.
3. XVIII Festyn Integracyjny „Jesteśmy razem” – Olsztyn, 21 maja 2016 roku.
4. Zakończenie XVIII Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny – Kętrzyn, 10 czerwca 2016 r.
5. Wojewódzka konferencja z okazji Światowego Dnia Praw Osób Starszych pt.: „Prawo osób starszych do przyjaznej przestrzeni publicznej, aktywności społecznej oraz bezpieczeństwa” – Olsztyn, 15 czerwca 2016 r.
6. Warmińsko-Mazurskie Dni z Ekonomią Społeczną – Olsztyn, 5 września 2016 r.
7. IX Wojewódzka Konferencja z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Starszych pod hasłem „Seniorzy zaangażowani w zmianę społeczną”, Olsztyn, 30 września 2016 r.
8. Konferencja Podsumowująca XVIII Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny – Olsztyn, 21 października 2016 roku.
9. Konferencja „Dopalacz to narkotyk” – Elbląg, 21 października 2016 r.
10. Konferencja „Wspólna Sprawa – Konwencja ONZ O Prawach Osób Niepełnosprawnych w Województwie Warmińsko-Mazurskim” – Olsztyn, 10 listopada 2016 r.
11. VI Wojewódzka Konferencja w ramach Kampanii „Biała Wstążka” zatytułowana „Oblicza przemocy - portret sprawcy” – Elbląg, 25 listopada 2016 r.
12. Konferencja „Oblicza (prze)Mocy” – Olsztyn, 01-02 grudnia 2016 r.

W organizacji i przebiegu powyższych przedsięwzięć licznie uczestniczyli przedstawiciele organizacji pozarządowych, aktywnie włączając się tym samym w budowanie i kreowanie pozytywnego wizerunku współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami obywatelskim. Jako szczególnie zaangażowane w powyższą współpracę należy wymienić następujące organizacje:

- Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa w Olsztynie.
- Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Olsztynie.
- Katolickie Stowarzyszenie „CIVITAS CHRISTIANA” Oddział Okręgowy w Olsztynie.
- Forum Prorodzinne – Stowarzyszenie Wspierania Działań Prorodzinnych w Olsztynie.
- Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny KARAN w Elblągu.
- Fundacja „Inicjatywa Kobiet Aktywnych” FIKA w Olsztynie.
- Fundacja Instytut Badań i Edukacji Społecznej w Olsztynie.

3) W obszarze działalności na rzecz młodzieży

Celem zadań realizowanych w ramach **Priorytetu XII Wzmacnianie potencjału twórczego, aktywności obywatelskiej i kompetencji społecznych młodzieży** jest właśnie m.in. tworzenie sprzyjających warunków do społecznej aktywności młodzieży w różnych formach i obszarach tematycznych. Cel ten był realizowany w ramach 2 zadań zleconych: opisanego wcześniej programu wspierania inicjatyw młodzieżowych oraz I Zjazdu Młodzieżowych Rad Województwa Warmińsko-Mazurskiego, organizowanego przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej w Dąbrównie „Nasze Dzieci” w dniach 6-8 października w Mierkach. I Zjazd zgromadził 32 Młodzieżowych Radnych z 12 gmin: MRG Barciany, MRM Działdowo, MRG Dąbrówno, MRM Nidzica, MRM Giżycko (która ma być reaktywowana), MRM Lidzbark, MRG Kurzętnik, MRM Lubawa, MRM Orneta, MRM Olsztynek, MRM Susz, MRM Węgorzewo. Młodzieżowe Rady to jedna z form edukacji obywatelskiej młodzieży.

W celu wsparcia edukacyjnego a także integracji środowisk działających na rzecz młodzieży w dniu 26 lutego 2016 roku Samorząd Województwa we współpracy m.in. Fundacją Borussia i Stowarzyszeniem Tratwa z Olsztyna zorganizował seminarium pt. „Jak wpierać inicjatywy grup młodzieżowych”, podczas którego młodzież i przedstawiciele Fundacji Alternatywnej Edukacji ALE z Pieck zaprezentowali rezultaty realizacji pilotażowego projektu wdrażania programu wspierania inicjatyw młodzieżowych w gminie Piecki oraz odbyła się dyskusja nt. „Czego potrzebuje młodzież aby móc realizować swoje pomysły” z udziałem młodzieży, m.in. z nieformalnej grupy młodzieżowej „Łowcy Sztuki”.

Na podstawie dotychczasowych doświadczeń można stwierdzić, że rośnie potrzeba nie tylko wspierania zgłaszanych inicjatyw młodzieżowych, ale też prezentacja możliwości, które dostarczają młodym ludziom wiedzy o formach działania i źródłach ich finansowania. Rośnie konieczność promowania partnerstw

lokalnych na rzecz wspierania wszelkiej aktywności obywatelskiej młodych ludzi, ale też działań zmierzających do integracji pokoleń.

4) Pozostałe szkolenia, konferencje, działania mające wpływ na rozwój aktywności społecznej realizowane przy wsparciu Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego – w ramach zadań zleconych (przykłady):

Warmińsko-Mazurska Chorągiew ZHP w Olsztynie zrealizowała zadanie pt. „Obywatel, Harcerz, Społecznik” w ramach którego 80 wolontariuszy działających w strukturach organizacji w regionie zostało przeszkolonych w zakresie:

- 20 uczestników – warsztaty z inspiracji programowych dla animatorów lokalnych
- 20 uczestników – warsztaty z budowania i wykorzystania baz wolontariuszy
- 20 uczestników – warsztaty zaawansowanej fotografii i grafiki dla liderów grup młodzieżowych
- 20 uczestników – kurs dla członków zespołów trenerskich NGO

Stowarzyszenie Mieszkańców Gminy Dąbrówno zrealizowało zadanie pt. „Moje? Twoje? Nasze! Dziedzictwo, które łączy”, którego celem było m.in. zwiększenie wpływu i zaangażowania mieszkańców Gminy w rozwój lokalny. Odbyło się szereg działań (zajęcia z historii regionu, warsztaty fotograficzne, ikono pisarstwa, koncerty, qesting) dzięki którym mieszkańcy Gminy w różnym wieku zwiększyli swoje zaangażowanie w lokalną aktywność społeczną.

Fundacja Rozwoju Ziemi Oleckiej zrealizowała zadanie pt. „Olecki Obywatel”, którego celem było zwiększenie poziomu kompetencji i zaangażowania w pracę na rzecz lokalnej społeczności poprzez realizację zajęć w Młodzieżowej Akademii Obywatela, Lokalnej Szkole Liderów, warsztatów integracyjno-edukacyjnych dla różnych środowisk i grup wiekowych powiatu oleckiego (w tym pracowników samorządów lokalnych)

Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Rogóż zrealizowało zadanie pt. „Aktywnym być – Łatwiej żyć”, którego celem było zwiększenie aktywności społecznej i integracji międzypokoleniowej 30 osób poprzez udział w warsztatach rękodzielniczych, kulinarnych, sportowych oraz z zakresu animacji społeczno-kulturowej

Stowarzyszenie Forum Animatorów Społecznych z Kurzętnika zrealizowało zadanie pt. „Forum Inicjatyw Lokalnych Warmii i Mazur”, którego celem było rozwijanie kompetencji ok. 100 liderów i animatorów społecznych w działaniach na rzecz swoich lokalnych społeczności.

3. Wsparcie rozwoju wolontariatu.

Rozwój wolontariatu w regionie zaplanowany jest w szczególności w zakresie **Priorytetu XIV Rozwój sektora pozarządowego w województwie warmińsko-mazurskim**. Zaangażowanie w wolontariat jest podstawą rozwoju organizacji pozarządowych i aktywności społecznej. Cel ten podkreślany jest w dokumentach strategicznych regionu. Udział wolontariuszy oraz zaangażowanie pracy społecznej członków organizacji w realizacji zadań publicznych jest również kryterium strategicznym wyboru ofert konkursowych we wszystkich obszarach współpracy. Ponad 10% wartości zrealizowanych w roku 2016 zadań zleconych organizacjom przez Samorząd Województwa stanowiła praca społeczna członków i wolontariuszy.

Rozwój wolontariatu w różnych obszarach życia społecznego wspierany był poprzez realizację 9 zadań zleconych (na łączną kwotę dotacji 46 600 zł), gdzie w szczególności ważne było wsparcie organizatorów wolontariatu.

Szczególnie ważne jest podziękowanie wolontariuszom za ich pracę i zaangażowanie. Jak co roku Samorząd Województwa wsparł Regionalne Centrum Wolontariatu z Elbląga przy organizacji Konkursu „Barwy Wolontariatu” oraz obchodów Międzynarodowego Dnia Wolontariusz, który obchodzony jest 5 grudnia a został ustanowiony przez Zgromadzenie Ogólne ONZ rezolucją z 1985 roku. Pracownik Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego wziął udział w komisji oceniającej wnioski do nagród wolontariuszy w Konkursie „Barwy Wolontariatu”. Napłynęło 41 wniosków do oceny. Samorząd wziął udział w organizacji gali w obchodach Międzynarodowego Dnia Wolontariusza w wymiarze regionalnym

połączonych z rozstrzygnięciem konkursu „Barwy Wolontariatu”. Nagrodę otrzymało 10 wolontariuszy. Liczba uczestników uroczystości – ponad 100 osób, reprezentantów z regionu. Również poprzez dotację w wysokości 2.100 zł dla Caritas Diecezji Ełckiej Samorząd Województwa ufundował nagrody wyróżnionym wolontariuszom podczas Gali Wolontariatu Ełckiej Caritas w grudniu.

Galę wolontariatu połączoną z obchodami 95 lat ruchu młodzieżowego PCK w Polsce zorganizował w ramach zadania zleconego Warmińsko-Mazurski Oddział Okręgowy PCK 12 maja w Olsztynie. Jednocześnie w miesiącach wrzesień-październik zorganizował 12 wojewódzkich konferencji dla koordynatorów szkolnych kół PCK (nauczycieli). Odbyły się one w Bartoszycach, Działdowie, Elblągu, Iławie, Kętrzynie, Morągu, Mrągowie, Nidzicy, Nowym Mieście Lubawskim, Olsztynie, Ostródzie i Szczytnie.

W zakresie przygotowywanej diagnozy wolontariatu w regionie było min. utworzenie listy kontaktowej sieci „Wolontariat Warmii i Mazur” oraz zebranie informacji o liczbie wolontariuszy oraz szkoleń dla wolontariuszy w zadaniach realizowanych z udziałem dotacji uzyskanych w ramach otwartych konkursów ofert dla organizacji pozarządowych w latach realizacji Programu Rozwoju Wolontariatu 2013-2014-2015.

Rozwój wolontariatu wspierany był również w ramach **Priorytetu XI Wzmacnianie integracji i aktywizacji zawodowej osób i rodzin w województwie warmińsko-mazurskim.**

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego od 2000 roku współpracuje z Fundacją „Świat na TAK” z Warszawy, promując w województwie kolejne edycje Samorządowego Konkursu Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych”. Celem jest upowszechnianie pozytywnych, prospołecznych postaw i działań młodzieży na rzecz najbliższego otoczenia. Konkurs skierowany jest do uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. w wyniku którego prezentowane są i nagradzane w obrębie gminy, powiatu i na forum ogólnopolskim najciekawsze, najbardziej wartościowe formy młodzieżowego wolontariatu. Promocja konkursu odbywała się podczas XVIII Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny. Przedstawiciele Samorządu Województwa uczestniczą również w uroczystych Galach Wolontariatu w ramach konkursu „Ośmiu Wspaniałych”.

Wysoko cenione i oceniane jest również stałe zaangażowanie wolontariuszy w cykliczne przedsięwzięcia organizowane i współorganizowane przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, tj. Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny, Festyn Integracyjny dla osób niepełnosprawnych „Jesteśmy Razem”.

Duże znaczenie ma współpraca w wolontariuszami Biura Dialogu Społecznego i Pożytku Publicznego przy realizacji zadań na rzecz kombatanów – głównie zaś z młodzieżą z następujących szkół: Zespół Szkół Budowlanych im. Żołnierzy Armii Krajowej, Liceum Ogólnokształcące nr 3 im. Mikołaja Kopernika, w którym funkcjonuje Klub Wnuka Sybiraka, Gimnazjum Nr 12 im. Sybiraków, Gimnazjum Nr 6 im. Ziemi Warmińskiej w Olsztynie gdzie również funkcjonują Kluby Wnuka Sybiraka, a także współpraca z Gimnazjum Nr 14 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, Zespołem Szkół Elektronicznych i Telekomunikacyjnych w Olsztynie, Warmińsko-Mazurskim Związkiem Harcerstwa Polskiego, Stowarzyszeniem „Strzelec” w Olsztynie oraz klasami mundurowymi Liceum Ogólnokształcącego CN-B Cichociemnych w Olsztynie. Ważne jest również włączanie nowych realizatorów zadania „integracja środowisk kombatanckich” w postaci organizacji nie zrzeszających jedynie kombatanów, ale przede wszystkim osoby zainteresowane historią, zachowaniem pamięci o wydarzeniach wojennych i powojennych, pamięci o bohaterach tamtych czasów.

W pracę 11 jednostek organizacyjnych Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w roku 2016 zaangażowanych było 125 wolontariuszy w tym 27 w wymiarze powyżej 30 dni (w 6 jednostkach).

4. Konkursy promujące aktywnych liderów i działalność społeczną.

1) XIII edycja Konkursu „Godni Naśladowania”

Konkurs "Godni Naśladowania" organizowany jest od 2004 r. przez Radę Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego we współpracy z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Co roku patronat nad konkursem obejmuje Marszałek Województwa WM, a Samorząd Województwa funduje nagrody finansowe dla laureatów (w 2016 w wysokości łącznie 9 700 zł). W 2016 r.

Samorząd Województwa pokrył również koszty gali konkursu (w wysokości 8 441 zł), która odbyła się 6 czerwca w Olsztynie. Konkurs odbył się w 8 kategoriach, do których łącznie wpłynęło 37 wniosków:

W **kategori I** na najlepszą inicjatywę organizacji pozarządowych województwa warmińsko-mazurskiego wpłynęło **13 wniosków**. Przyznano 2 pierwsze miejsca Stowarzyszeniu na rzecz osób niepełnosprawnych Powiatu Iławskiego PROMYK oraz Stowarzyszeniu Twórców i Orędowników Kultury ANIMA

Wyróżnienia otrzymało Forum Prorodzinne oraz Stowarzyszenie Wspierania Działań Prorodzinnych, Fundacja "Złoty Szalik", wyróżnienia za całokształt działalności: Elbląskie Towarzystwo Kulturalne, Stowarzyszenie Miłośników Muzyki CANTATA

W **kategori II** Samorząd przyjazny organizacjom obywatelskim, wpłynął **1 wniosek**. I miejsce – otrzymała Gmina Gietrzwałd

W **kategori III** podmiot dialogu społecznego lub obywatelskiego województwa warmińsko-mazurskiego – nie przyznano żadnej nagrody. Wpłynął **1 wniosek** nie spełniający warunków konkursu.

W **kategori IV** na najlepszą inicjatywę na rzecz osób starszych w województwie warmińsko-mazurskim, wpłynęło **5 wniosków**. I miejsce otrzymało Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalnej MOZAIKA. Wyróżnienie otrzymało Towarzystwo Przyjaciół LO w Pasłęku

W **kategori V** Animator Społeczny, wpłynęło **5 wniosków**. I miejsce otrzymała pani Joanna Żach. Wyróżnienia za całokształt działalności społecznej otrzymali: pan Tadeusz Milewski oraz pan Krzysztof Panfil.

W **kategori VI** na najlepszy produkt ekonomii społecznej województwa warmińsko-mazurskiego, wpłynął **1 wniosek**. I miejsce otrzymał produkt EKO-WYMIATACZE Spółdzielni Socjalnej z Elbląga.

W **kategori VII** na najlepszą inicjatywę organizacji pozarządowych województwa warmińsko-mazurskiego o charakterze międzynarodowym, wpłynęło **6 wniosków**. I miejsce otrzymało Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi „Aniołowo”, wyróżnienie otrzymało Stowarzyszenie Kulturalne VIVA ART w Elblągu.

W **kategori VIII** grupa młodzieżowa z Warmii i Mazur Godna Naśladowania, wpłynęło **5 wniosków** I miejsce otrzymała Enklawa Artystyczna – Piecki działająca przy Fundacji Alternatywa Edukacji ALE z Piecek. Wyróżnienie otrzymała Grupa Nieformalna „Łowcy Sztuki”, której liderem jest Laura Eliszewska.

2) Nagroda Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego za wybitne osiągnięcia w dziedzinie pomocy i integracji społecznej.

Szczególne znaczenie dla wzmocnienia i promowania współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi w dziedzinie pomocy społecznej ma fakt nagradzania przedstawicieli organizacji pozarządowych Nagrodą Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego za wybitne osiągnięcia w dziedzinie pomocy i integracji społecznej. Corocznie zarówno wśród osób nagrodzonych jak i wyróżnionych znajdują się przedstawiciele III sektora.

W roku 2016 powyższą Nagrodę otrzymała Przewodnicząca Zarządu Koła Polskiego Stowarzyszenia Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Biskupcu, zaś wyróżniony został Prezes Stowarzyszenia na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Powiatu Iławskiego „Promyk”. Przyznano również nagrody zespołowe, które z grona organizacji pozarządowych otrzymało Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych oraz Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Działdowie.

5. Wzmocnienie organizacji pozarządowych w zakresie współpracy międzynarodowej.

W roku 2016 przekazano Radzie Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz organizacjom pozarządowym 10 numerów biuletynów informacyjnych pod tytułem Biuletyn informacyjny „Warmia i Mazury, Polska, Unia Europejska”. W Biuletynach znalazło się w sumie 370 informacji, z czego 234 informacje dotyczyły grantów, stypendiów, konkursów itp. Opublikowano ponadto na stronie internetowej „Wrót Warmii i Mazur” 13 informacji potencjalnie interesujących dla organizacji pozarządowych w tym zakresie.

Departament Współpracy Międzynarodowej w ramach swojej bieżącej pracy włączał się w pomoc w pozyskiwaniu partnerów zagranicznych do realizacji zadań o charakterze międzynarodowym. Realizowano to poprzez przekazywanie organizacjom pozarządowym informacji o możliwościach uczestnictwa w międzynarodowych projektach, konkursach, stypendiach, stażach itp., które zawarte były w przekazywanych im biuletynach informacyjnych. Znalazło się tam łącznie 234 tego typu informacji. Znalaziono ponadto 9 potencjalnych partnerów do projektów organizacji pozarządowych. Działanie obejmowało również uczestnictwo przedstawicieli zainteresowanych podmiotów w przedsięwzięciach o charakterze międzynarodowym organizowanych przez Samorząd Województwa.

6. Wsparcie rozwoju infrastruktury przeznaczonej na działalność społeczną organizacji pozarządowych.

W celu wsparcia działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz osób z niepełnosprawnościami, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz z budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, dofinansowano koszty działania pięciu ww. zakładów aktywności zawodowej:

ZAZ	Organizator ZAZ	Wykorzystana kwota dofinansowania
Zakład Aktywności Zawodowej w Elblągu	Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych	474 500,00 zł
Zakład Aktywności Zawodowej – Polskiego Związku Niewidomych w Olsztynie	Zarząd Główny Polskiego Związku Niewidomych w Warszawie	693 469,28 zł
Zakład Aktywności Zawodowej w Biskupcu	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Biskupcu	620 885,00 zł
Zakład Aktywności Zawodowej w Bartoszycach	Stowarzyszenie Integracji Osób Niepełnosprawnych (SION) w Bartoszycach	540 294,02 zł
Zakład Aktywności Zawodowej w Ostródzie	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Ostródzie	523 397,63 zł

W 2016 r. w w/w Zakładach Aktywności Zawodowej zatrudnionych było łącznie 218 osób, z czego 157 to osoby z niepełnosprawnościami.

Oprócz wymienionych ZAZ-ów prowadzonych przez organizacje pozarządowe, w województwie warmińsko-mazurskim funkcjonują jeszcze trzy Zakłady Aktywności Zawodowej, których organizatorami są Powiat Elbląski, Giżycki oraz Gmina Pisz.

Łącznie we wszystkich Zakładach Aktywności Zawodowej w województwie warmińsko-mazurskim w 2016 roku zatrudnionych było 366 osób, z czego 263 to osoby z niepełnosprawnościami.

Kolejną formą wsparcia infrastruktury organizacji pozarządowych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jest dofinansowanie robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji. W 2016 r. zostało przyznane dofinansowanie Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Biskupcu na „Budowę działu rehabilitacji Centrum Edukacyjno-Rehabilitacyjno-Zawodowego przy ul. Żółkiewskiego w Biskupcu”, w wysokości 2 200 000 zł. Łącznie w latach 2015-2016 na realizację tej inwestycji przekazano ponad 4 mln. zł.

7. Rozwój ekonomii społecznej.

Rozwój ekonomii społecznej, jako ważnego elementu wspierania rozwoju aktywności społecznej realizowany był we współpracy z organizacjami pozarządowymi zakresie **Priorytetu XI Wzmacnianie integracji i aktywizacji zawodowej osób i rodzin w województwie warmińsko-mazurskim.**

Korzyści, które kreują zaangażowane społecznie przedsiębiorstwa, czyli aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych, poprawa ich warunków życia i mobilizacja społeczności lokalnych sprawiają, że ten obszar staje się coraz ważniejszym elementem regionalnej polityki społecznej.

Ekonomia społeczna zajmuje ważne miejsce w rozwoju społeczności lokalnej. Zauważalny jest w naszym województwie coraz silniejszy rozwój sektora pozarządowego, który w skuteczny sposób łączy cele społeczne z gospodarczymi.

Projekt pozakonkursowy ROPS „Ekonomia społeczna na Warmii i Mazurach”

Zgodnie z art. 21 pkt 4a ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. do zadań samorządu należy koordynowanie działań na rzecz sektora ekonomii społecznej w regionie. Ponadto zgodnie z założeniami Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 12 sierpnia 2014 r. jednostką odpowiedzialną za koordynację działań związanych z ekonomią społeczną jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. ROPS ma za zadanie koordynować działania władzy publicznej w zakresie realizacji regionalnego programu oraz merytorycznie określać kierunki, preferencje i procedury wsparcia ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w ramach RPO.

W dniu 5 maja 2016 r. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie przyjął do realizacji Projekt pozakonkursowy pt. „*Ekonomia Społeczna na Warmii i Mazurach*” w ramach Poddziałania 11.3.2. Koordynacja ekonomii społecznej w regionie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020. Realizatorem projektu jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Celem projektu jest wzmocnienie znaczenia ekonomii społecznej na Warmii i Mazurach poprzez funkcjonowanie Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej (RKRES), umocnienie powiązań podmiotów ekonomii społecznej, wzrost widoczności podmiotów ekonomii społecznej i współpracy jednostek samorządu terytorialnego w celu budowania dobrego klimatu dla rozwoju ekonomii społecznej do końca 2017 r.

Projekt zakłada realizację 4 zadań:

1. Koordynacja działań na rzecz ekonomii społecznej;
2. Działania na rzecz zwiększania widoczności podmiotów ekonomii społecznej w regionie;
3. Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w regionie;
4. Budowanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz ekonomii społecznej w regionie.

Grupę docelową w projekcie stanowią pracownicy lokalnych i regionalnych podmiotów działających na rzecz rozwoju ekonomii społecznej.

Organizacja Warmińsko-Mazurskich Dni z Ekonomią Społeczną – 5 września 2016 r.

Organizatorem Warmińsko-Mazurskich Dni z Ekonomią Społeczną jest Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w partnerstwie z ośrodkami wsparcia ekonomii społecznej w regionie, tj. Elbląskim Stowarzyszeniem Wspierania Inicjatyw Pozarządowych, Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Spółdzielczości i Przedsiębiorczości Lokalnej WAMA-COOP z siedzibą w Olsztynie, Stowarzyszeniem ADELFI z siedzibą w Ełku oraz Nidzicką Fundacją Rozwoju „NIDA”.

Najważniejszym wydarzeniem w ramach święta ekonomii społecznej była zorganizowana 5 września 2016 r. w Olsztynie regionalna konferencja pt. „*Ekonomia społeczna szansą rozwoju lokalnego*”. Pierwszym punktem konferencji były panele dyskusyjne „Wioski tematyczne szansą rozwoju obszarów wiejskich“, „Ekonomizacja organizacji pozarządowych“ oraz „Spółdzielnie socjalne jako stabilne miejsca pracy“. Ponadto podczas spotkania poruszana była kwestia funkcjonowania zespołów ds. ekonomii społecznej oraz rola ekonomii społecznej w lokalnych społecznościach.

W konferencji udział wzięło blisko 160 przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, ich jednostek organizacyjnych, urzędów pracy oraz reprezentantów podmiotów reintegracyjnych, OWES-ów, organizacji pozarządowych, świata nauki i biznesu.

„Regionalna Platforma Współpracy na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej - sieć kooperacji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym (CIS, KIS, WTZ, ZAZ) w województwie warmińsko-mazurskim”.

W odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby podmiotów reintegracyjnych w regionie przy projektowaniu założeń projektu pozakonkursowego z zakresu koordynacji ekonomii społecznej w regionie, uwzględniono możliwość utworzenia regionalnej sieci kooperacji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym (Centrów i Klubów Integracji Społecznej, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Zakładów Aktywności Zawodowej).

W grudniu 2016 r. w Lidzbarku Warmińskim odbyło się uroczyste powołanie sieci pn. **Regionalna Platforma Współpracy na rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej**. W skład Platformy weszło 49 podmiotów reintegracji społeczno-zawodowej, w tym: 19 KIS-ów, 6 CIS-ów, 18 WTZ-ów, 6 ZAZ-ów.

Regionalna Platforma Współpracy na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej jest forum wymiany doświadczeń, wypracowywania wspólnych stanowisk i prezentowania propozycji rozwiązań systemowych w kluczowych sprawach dotyczących problematyki świadczenia usług reintegracji społecznej i zawodowej, współpracy z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, urzędami pracy oraz organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2004 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Funkcjonowanie Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej

Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej (RKRES), ustanowiony na mocy Uchwały Nr 63/739/15/V Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 1 grudnia 2015 r. złożony jest z przedstawicieli samorządu województwa i samorządów lokalnych, a także przedstawicieli sektora ekonomii społecznej, nauki, biznesu oraz organizacji pozarządowych.

W 2016 r. członkowie Komitetu uczestniczyli w 2 posiedzeniach RKRES.

Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES)

Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej to podmiot lub partnerstwo posiadające akredytację ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, świadczące łącznie wszystkie rodzaje usług wsparcia ekonomii społecznej.

Usługi wsparcia ekonomii społecznej – usługi animacji lokalnej (usługi animacyjne), rozwoju ekonomii społecznej (usługi inkubacyjne) usługi wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych (usługi biznesowe), rozumiane zgodnie z KPRES.

W nowej perspektywie finansowej OWES-y mają możliwość przyznawania dotacji dla przedsiębiorstw społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

W 2016 na terenie Warmii i Mazur **11 organizacji pozarządowych** rozpoczęło działalność gospodarczą na skutek wsparcia OWES-ów.

W dniach 5-7 października 2016 r. w ramach projektu pozakonkursowego „*Ekonomia społeczna na Warmii i Mazurach*” zorganizowano trzydniową wizytę studyjną dla przedstawicieli Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej na terenie województwa wielkopolskiego, której celem było przedstawienie dobrych praktyk w zakresie współpracy między OWES-ami oraz wymiana doświadczeń związanych z wdrażaniem projektów.

8 grudnia 2016 r. powołana została Warmińsko-Mazurska Sieć Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020

Działalność Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

W ramach *Poddziałania 11.3.1 Wsparcie przedsiębiorczości społecznej* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 w 2016 roku przeprowadzono dwa konkursy, w ramach których do dofinansowania wybrano łącznie 4 projekty na łączną kwotę 39 710 868,24 zł, tj.:

- 1) Projekt Elbląskiego Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Społecznych „Ośrodek Wspierania Inicjatyw Ekonomii Społecznej w Elblągu” o wartości 11 304 229,20 zł,
- 2) Projekt Nidzickiej Fundacji Rozwoju NIDA „Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Nidzicy” o wartości 9 372 553,76 zł.
- 3) Projekt Działdowskiej Agencji Rozwoju S.A. „Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Olsztynie” o wartości 8 606 991,80 zł
- 4) Projekt Elbląskiego Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Społecznych „Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Elku” o wartości 10 427 093,48 zł.

8. Promowanie dobrych praktyk.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej mając na uwadze wieloletnią, ugruntowaną współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz doceniając wdrażane przez organizacje rozwiązania podczas konferencji/seminariów itp. organizowanych przez ROPS, promuje działania realizowane w obszarze polityki społecznej przez współpracujące organizacje.

W 2016 r. promocja, o której wyżej mowa odbywała się podczas:

1. XVIII Festynu Integracyjnego „Jesteśmy razem” w Olsztynie. Organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne i działające na ich rzecz prezentowały swój dorobek artystyczny, w tym m.in. wokalny, taneczny, malarski itp. Ponadto, Warmińsko-Mazurski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Olsztynie zrealizował pokaz ratownictwa medycznego wraz ze szkoleniem.
2. Wojewódzkiej konferencji z okazji Światowego Dnia Praw Osób Starszych pt.: „Prawo osób starszych do przyjaznej przestrzeni publicznej, aktywności społecznej oraz bezpieczeństwa” w Olsztynie. Przedstawiciel Akademii Trzeciego Wieku przy Miejskim Ośrodku Kultury w Olsztynie przedstawił projekt pn.: „X Spotkania Integracyjne Polskich Uniwersytetów Trzeciego Wieku zza Wschodniej Granicy”.
3. IX Wojewódzkiej Konferencji z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Starszych pod hasłem „Seniorzy zaangażowani w zmianę społeczną”. Przedstawiciele Federacji FOSa omawiali dobre praktyki w zakresie międzynarodowego partnerstwa organizacji pozarządowych, aktywizacji seniorów na obszarach wiejskich oraz źródeł finansowania inicjatyw seniorskich.
4. VI Wojewódzkiej konferencji w ramach Kampanii „Biała Wstążka” zatytułowanej „Oblicza przemocy - portret sprawy”. Przedstawiciel Elbląskiego Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej przedstawił zagadnienie dotyczące interdyscyplinarnego wsparcia ofiary przemocy w rodzinie oraz zapobieganie wtórnej wiktymizacji i możliwych do podjęcia działań w tym zakresie.

Innym sposobem promowania dobrych praktyk wdrażanych przez podmioty III sektora jest prezentowanie partnerom zagranicznym, podczas wizyt studyjnych organizowanych przez ROPS w jednostkach pomocy i integracji społecznej na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, działalności różnych podmiotów prowadzonych przez organizacje pozarządowe działające na rzecz osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W 2016 r. delegaci z Obwodu Kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej oraz Departamentu Côtes d'Armor we Francji, podczas wizyt studyjnych odwiedzili m.in.:

- ✓ Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej w Morągu prowadzony przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Morągu,
- ✓ Młodzieżowy Ośrodek Terapeutyczny KARAN „Dom Zacheusza” Stowarzyszenia Katolickiego Ruchu Antynarkotycznego KARAN w Elblągu,
- ✓ Zakład Aktywności Zawodowej w Bartoszycach, którego organizatorem jest Stowarzyszenie Integracji Osób Niepełnosprawnych w Bartoszycach,
- ✓ Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Nidzicy,
- ✓ Federację Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOS-a w Olsztynie.

Podsumowanie i wnioski:

Współpraca Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi w roku 2016 przebiegała w każdym z 3 obszarów współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych wskazanych w **Modelu współpracy** powstałym w wyniku realizacji projektu systemowego pn. „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnianie standardów współpracy”, współfinansowanym przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. Odbywała się zatem w trzech płaszczyznach:

- 1) w zakresie tworzenia polityk publicznych
- 2) w zakresie realizacji zadań publicznych
- 3) w zakresie infrastruktury współpracy, tworzenia warunków do społecznej aktywności

Podobnie jak w roku 2015 w Samorządzie funkcjonowały 54 zespoły opiniodawczo-doradcze/grupy robocze, w składzie których ok. 29,6% stanowili członkowie organizacji pozarządowych. Organizacje uczestniczyły również w konsultacjach ok. 28 dokumentów wojewódzkich. Jednak udział organizacji w tych konsultacjach był niewielki, tylko 54 organizacje zgłosiły uwagi na piśmie. Najwięcej, bo ok. 45 organizacji wzięło aktywny udział w konsultacjach programu współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi na rok 2017.

Realizacja zadań publicznych to najbardziej rozwinięta płaszczyzna współpracy. W roku 2016 zlecono 261 zadań organizacjom pozarządowym. Łączna wartość zrealizowanych zadań to **13 892 923 zł**, natomiast kwota przekazanych dotacji wyniosła **4 721 064 zł** (34% wartości zadań). Przy tym należy podkreślić, że udział dotacji Samorządu Województwa w wartości zadań zrealizowanych w trybie dofinansowania wkładów własnych do zadań Samorządu Województwa realizowanych przy udziale funduszy zewnętrznych wyniosła tylko 4,4%.

Ponadto organizacje pozarządowe współpracowały w formie niefinansowej z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego przy realizacji zadań m.ni. z zakresu współpracy międzynarodowej, rozwoju turystyki, integracji środowisk kombatanckich, pomocy społecznej, rozwoju sektora pozarządowego, czyli bez udzielania na ten cel dotacji, jednak przy zaangażowaniu środków z budżetu Województwa w kwocie **łącznie 185 778 zł**.

Znaczącym partnerem dla organizacji pozarządowych są jednostki organizacyjne Samorządu Województwa, które również współpracują w zakresie swoich zadań z organizacjami sektora pozarządowego regionu: **34 instytucje współpracowało łącznie z 354 organizacjami pozarządowymi realizując 358 inicjatyw i projektów** angażując w to środki własne i pozyskane z innych źródeł w wys. 1 203 550 zł.

W zakres infrastruktury współpracy, tworzenia warunków do społecznej aktywności należy zaliczyć realizację kampanii społecznej dot. przekazywania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacjom pożytku publicznego z Warmii i Mazur, a także działania z zakresu rozwoju wolontariatu, szkolenia, konferencje dla członków organizacji i liderów lokalnych, konkursy promujące aktywność społeczną, działania z zakresu rozwoju ekonomii społecznej..

Ważnym elementem wsparcia rozwoju aktywności społecznej jest dostępność zasobów Samorządu Województwa dla organizacji pozarządowych. Współpraca jest realizowana głównie w formie: bezpłatnego użyczenia sal Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie czy innych jednostek organizacyjnych na wydarzenia realizowane przez organizacje oraz przekazywania materiałów promocyjnych Województwa. Marszałek Województwa objął honorowym patronatem 74 inicjatywy realizowane przez organizacje pozarządowe, a także zamieszczane były informacje o inicjatywach organizacji pozarządowych na regionalnej stronie internetowej.

Wnioski:

1. Działania podejmowane przez organizacje pozarządowe regionu mają niewątpliwy wpływ na jego rozwój w różnych aspektach i obszarach tematycznych. Współpraca Samorządu Województwa z organizacjami pozarządowymi powinna być rozwijana, tak aby wzmocnić partnerów społecznych i ich udział w szeroko rozumianym rozwoju regionu.
2. Organizacje w większości realizują zakładane cele oraz osiągają zakładane rezultaty. Zasadniczą przyczyną mającą wpływ na niezrealizowanie zakładanych rezultatów są czynniki niezależne od

- organizacji (np.: kontuzje zawodników, niezakwalifikowanie się do dalszych rozgrywek, brak środków zewnętrznych).
3. Sferą wciąż wymagającą poprawy pozostaje sposób i jakość przygotowywanych ofert, realizacja umów, sprawozdawczość z realizacji zadań publicznych. Należy zwiększyć w tym zakresie monitoring realizacji zadań pozwalający na bieżące wprowadzanie zmian, również we współpracy administracja-organizacja.
 4. Należy promować i wspierać organizacje do pozyskiwania środków z innych źródeł (poza środkami Samorządu Województwa), w celu stworzenia lepszych możliwości związanych z realizacją zamierzonych zadań.
 5. Należy organizować szkolenia z zakresu przygotowywania ofert na realizację zadań publicznych.
 6. Należy większą wagę przyłożyć do sposobu formułowania zadań zleczanych a także uczulić organizacje na sposób ich promocji podczas realizacji.
 7. W roku 2016 obserwowano dalszy wzrost aktywności organizacji pozarządowych w zakresie działań realizowanych na rzecz osób starszych. Kierunek ten należy rozwijać w różnych obszarach tematycznych. W tym aspekcie należy również kreować partnerstwa organizacji zrzeszających osoby starsze z innymi, w tym m.in. współpracę organizacji kombatanckich z organizacjami młodzieżowymi, czy działającymi w sferze pomocy społecznej. Kolejnym ważnym obszarem z zakresu polityki senioralnej jest integracja międzypokoleniowa.
 8. Przy ograniczonych środkach finansowych należy rozwijać cieszące się dużym uznaniem formy współpracy pozafinansowej.

Olsztyn, 24 kwietnia 2017 r.